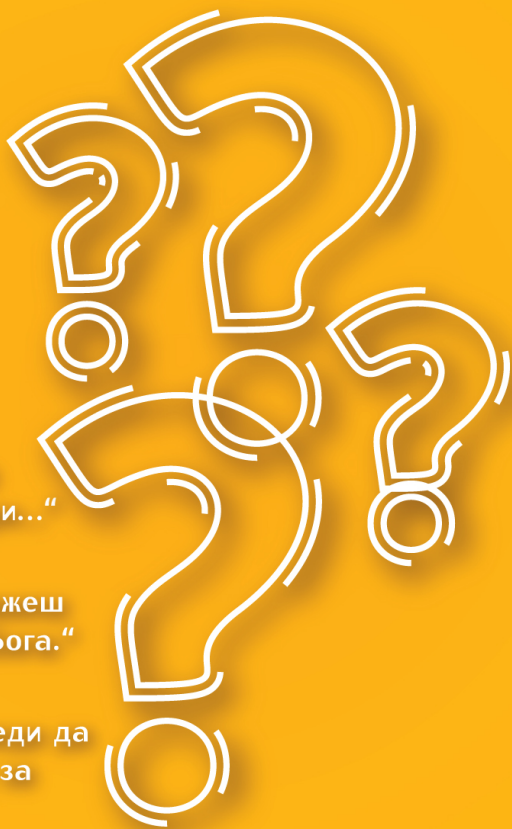

ОТГОВОРИ НА ВЪЗРАЖЕНИЯ

„Сърцето на праведния
обмисля как да отговори...“
(Притчи 15:28)

„Изследвай, за да покажеш
себе си одобрен пред Бога.“
(2 Тимотей 2:15)

„Да отговаря някой, преди да
чуе, е безумие и позор за
него.“ (Притчи 18:13)

ЛИНФОРД БИЙЧИ

ОТГОВОРИ НА ВЪЗРАЖЕНИЯ

Линфорд Бийчи

„Сърцето на праведния обмисля как да отговори...“
(Притчи 15:28)

„Изследвай, за да покажеш себе си одобрен пред Бога.“
(2 Тимотей 2:15)

„Да отговаря някой, преди да чуе,
е безумие и позор за него.“
(Притчи 18:13)

Тази книга е придружител на книгата
Разбиране на Божията персоналност

БАЩА НА ЛЮБОВТА

fatheroflove-bulgaria.com

Съдържание

Въведение	4
Старият завет.....	9
Битие 1:1, 26 и Елохим	9
Битие 1:2.....	13
Битие 18:1-3	15
Второзаконие 6:4 и Ехад	16
Исая 6:3 - Свят, Свят, Свят	28
Исая 9:6.....	32
Исая 48:16.....	35
Михей 5:2	36
Новият завет.....	39
Матей 1:23.....	40
Матей 3:16, 17.....	40
Матей 12:31, 32.....	43
Матей 28:19.....	45
Йоан 1:1-3.....	53
Йоан 5:17, 18.....	53
Йоан 8:58.....	58
Йоан 10:17.....	63
Йоан 10:30.....	65
Йоан 14:9.....	67
Йоан 14:15, 16.....	68
Йоан 16:13-15.....	71

Деяния 5:3, 4	76
Деяния 13:2	78
Римляни 9:5.....	80
2 Коринтяни 13:14	81
Ефесяни 4:30	83
Филипяни 2:6	84
Колосяни 2:9.....	85
Евреи 7:1-3	87
1 Иоан 5:7	88
1 Иоан 5:20	91
Откровение 1:4, 5	93
Заключение	96

Въведение

Това е придружаваща книга към книгата *Разбиране на Божията персоналност*. В тази книга разгледахме какво казва Библията за Бог, Неговия Син и Неговия Свети Дух, както и за смъртта на Христос. Видяхме, че доктрината за триединството (идеята, че Бог е съставен от три личности/лица) не е съвместима с библейските доказателства. И все пак има библейски стихове, които често се използват в подкрепа на идеята за троицата. В нашите проучвания ние разгледахме някои от тези стихове, но има още няколко. В тази книга бихме искали да разгледаме всички текстове, които най-често се използват в подкрепа на троицата, и да видим дали те наистина казват това, което тринитаристите биха искали да вярваме.

Наскоро гледах видеопрезентация на човек, който има злощастната и трудна задача да се опита да докаже триединството от Библията. Този човек заяви: „Ако всичко, което имахте, беше Старият завет, аз ви казвам, че няма да излезете от изучаването му като тринитарист.“ Той каза, че всичко, което ще намерите са „намеци“ и „предложения“ относно множеството на Бог (Дейвид Ашкерик, видео поредица, озаглавена „Непознатият Бог“, част 2 от 5).

Ако триединството всъщност е истинска доктрина, това е изумително твърдение. То би означавало, че всички велики мъже от Стария завет са живели и умрели, без да знаят, че Бог е съставен от три личности/лица. Списъкът на мъжете ще включва цар Давид, за когото Бог казва, че е „човек по Неговото сърце“ (1 Царе 13:14). Той ще включва Даниил, който бил хвърлен в рова на лъвовете и бил спасен по чудо, както и Мойсей, „когото Господ познаваше лице в лице“ (Второзаконие 34:10). Този списък ще включва също Енох, който „беше преселен, за да не

види смърт“ (Евреи 11:5), и Илия, който беше взет с „огнена колесница“ и „се възнесе във вихрушка на небето“ (2 Царе 2:11). Няма индикация, че някой от тези мъже е мислил, че Бог е триединство.

Ако тези хора можеха да живеят както са живели и дори да бъдат пренесени в рая, без да видят смъртта, въпреки че не са вярвали в троицата, как тя се е превърнала в нещо толкова свято сред християните? Тази теория стана толкова почитана, че преди няколко дни един човек ми каза: „Опитвайки се да разбереш триединството, ще загубиш ума си, но ако го отречеш, ще загубиш душата си.“ Много хора всъщност вярват, че ако не приемате троицата, ще отидете в пъкъла. И все пак библейският запис показва, че тримата мъже, за които знаем, че вече са отишли на небето (Енох, Илия и Моисей – Битие 5:24; Евреи 11:5; 4 Царе 2:11; Лука 9:28-30; Юда 1:9) не са били тринитаристи.

Признанието, че Старият завет не съдържа доктрината за троицата, не е само на този проповедник. Ето някои примери за това, което много автори казват за троицата в Библията.

„Внимателният прочит на Стария завет не показва индикация за самата троица...“ (*Въведение в християнската вяра*, Оксфорд, Англия: Lynx Communications, 1992 г.).

„Старият завет не учи ясно и директно за Троицата, ...“ (Майър Пърлман, *Познаване на ученията на Библията*, Мисури, САЩ: Издателство на Евангелието, 1981 г.).

„Доктрината за Светата Троица не се преподава в Стария завет“ (*Нова католическа енциклопедия*, стр. 306).

„Защото никъде в Стария завет не намираме ясна индикация за Трето лице. Често се споменава Духът на Господа, но нищо не показва, че Духът е бил разглеждан като различен от самия Яхве.“ (Джордж Джойс, „Благословената троица,“ *Католическата енциклопедия*, том 15, New York: Robert Appleton Company, 1912 г. Онлайн на www.newadvent.org/cathen/15047a.htm).

„Екзегетите и теолозите днес са съгласни, че еврейската

Библия [Стария завет] не съдържа доктрина за Троицата, въпреки че е било обичайно в минали догматични трактати за Троицата да се цитират текстове като Битие 1:26, „Нека направим човечеството по наш образ, по наше подобие“ (вж. също Бит. 3:22, 11:7; Ис. 6:23) като доказателство за множествеността в Бога. Въпреки че еврейската Библия изобразява Бог като баща на Израел и използва олицетворения на Бог като Слово (давар), Дух (руах), Мъдрост (хокма) и Присъствие (шекина), би надхвърлило намерението и духа на Стария Завет за съпоставяне на тези понятия с по-късната тринитарна доктрина” (Мирча Елиаде, „Триединство“, *Енциклопедия на религията*, том. 15, стр. 53-57).

Повечето теолози не само са съгласни, че Старият завет не съдържа доктрината за троицата, но мнозина ще признаят, че и Новият завет пропуска тази доктрина. Енциклопедията на религията продължава: „Освен това екзегетите и теолозите са съгласни, че Новият завет също не съдържа изрична доктрина за Троицата. Бог Отец е източникът на всичко, което е (Пантократор), а също и бащата на Исус Христос; „Отец“ не е титла за първото лице на Троицата, а синоним на Бог. Ранните литургични и религиозни формули говорят за Бог като за „Баща на нашия Господ Исус Христос“...” (пак там)

„Троица, в християнската доктрина е единството на Отец, Син и Свети Дух като три лица/личности в едно Божество. Нито думата Троица, нито изричната доктрина се появяват в Новия завет, нито Исус и неговите последователи са възнамерявали да противоречат на Шема в Еврейските писания: „Слушай, Израилю: Господ, нашият Бог, е един Господ“ (Второзаконие 6:4).” (*Енциклопедия Британика, онлайн*, статия: „Триединство“, онлайн на адрес, www.britannica.com/EBchecked/topic/605512/Trinity.)

„Доктрината за Троицата не се намира в Библията“ (проф. Shirley C. Guthrie Jr., *Christian Doctrine*, стр. 80).

Има множество цитати от много теолози, които заявяват, че както Старият, така и Новият завет не съдържат изрично доктрина за троицата. Вместо това тази доктрина е влязла

в масовото християнство много години след написването на Библията. Католическата църква заявява: „Тайната на Триединството е централната доктрина на католическата вяра. На нея се основават всички други учения на Църквата. Църквата е изследвала тази тайна с голямо внимание и след четири века на изясняване реши да изложи доктрината по следния начин: в единството на Божеството има три Личности, Отец, Син и Свети Дух” (Наръчник за *Днешният католик* , стр. 11).

„Църквата започва да формулира своята доктрина за Триединството през четвърти век“ (Луис Беркхоф, *Систематично богословие*, Eerdmans Publishing, 1996 г., стр. 82).

„Библията не преподава доктрината за Триединството. Нито самата дума „триединство“, нито такъв език като „едно в три“, „три в едно“, една „същност“ (или „субстанция“) и три „личности“ е библейски език. Езикът на доктрината е езикът на древната църква, взет от класическата гръцка философия” (проф. Shirley C. Guthrie Jr., *Christian Doctrine* , стр. 76, 77).

„Но много доктрини се приемат от евангелистите като ясно преподавани в Писанието, за което няма текстове с доказателства. Доктрината за Триединството предоставя най-добрият пример за това. Справедливо е да се каже, че Библията не преподава ясно доктрината за Триединството. Всъщност няма дори един доказателствен текст, ако под доказателствен текст имаме предвид стих или пасаж, който „ясно“ заявява, че има един Бог, който съществува в три личности“ (проф. Чарлз С. Райри, *Основно богословие*, стр . 89).

Имайте предвид, че авторите на цитатите преди всичко вярват в триединството, но са принудени да признаят, че то не е преподавано в Библията. Няма да вярваме на думата им. Бихме искали да проучим текстовете, използвани в подкрепа на троицата, и да видим дали случаят е точно такъв. Докато изучаваме тези стихове, нека се стараем да разберем какво всъщност казват, вместо да видим дали можем да вменим нашите мнения в стиховете. Уверете се, че улавяте тази разлика. Много хора се обръщат към Библията, търсейки да докажат

предубедена идея. Но това е опасен начин да се подходи към Библията. Бог иска да дойдем при Него за мъдрост и знание (Яков 1:5) и Неговото най-пълно откровение за тези неща се намира в Библията. Ако искаме да знаем какво казва Бог за Себе Си, не можем да дойдем при Него с нашите предубедени идеи и да се опитаме да ги натъпчем в Библията, а по-скоро трябва да се запитаме „Какво иска да ми каже Бог в стиховете, които чета в Библията? Какво всъщност казват стиховете?“ Имайки това предвид, нека прочетем предполагаемите „доказателствени текстове“ за триединството.

Старият завет

Битие 1:1, 26 и Елохим

Библията започва с думите: „В началото Бог създаде небето и земята. ... И Бог каза: Да създадем човека по Нашия образ, по Наше подобие; и нека владеят над морските риби, над небесните птици, над добитъка, над цялата земя и над всяко пълзящо същество, което пълзи по земята” (Битие 1:1, 26).

Някои хора предполагат, че можем да открием доктрината за Триединството в тези текстове. Те твърдят това, защото еврейската дума *елохим*, която е преведена като „Бог“, е в множествено число и те вярват, че местоименията в множествено число в Битие 1:26 също помагат в подкрепа на доктрината за Троицата.

Еврейската дума *елохим* е множествено число, но никога не показва множественост, когато се отнася за истинския Бог. Всеки път, когато *елохим* се използва по отношение на истинския Бог, това има единствено значение. *Еврейският Лексикон на Гезений* го нарича „множествено число на величие“, а *Еврейският лексикон на Браун-Драйвър и Бригс* казва, че когато се отнася до истинския Бог, той е „множествено число с интензивно значение“ с „единствено значение“.

Освен това думата *елохим* се използва в Библията на места, където не би могло да се отнася до същество в множествено число. Например, Бог казва на Моисей: „Виж, направих те **бог** [*елохим*] на фараона; и твоят брат Аарон ще бъде твой пророк.” (Изход 7:1) Казва ли Бог, че ще превърне Мойсей в троица? Очевидно не! Бог не иска да вярваме, че Моисей е същество в множествено число, въпреки че Той използва думата *елохим*

в множествено число, за да го опише. За други примери прочетете Изход 4:16; 1 Царе 5:7; 3 Царе 11:5, 33; 18:27 и т.н.

Като неоспоримо доказателство, че *елохим* има единствено значение, когато се говори за истинския Бог, моля, помислете за това: всеки път, когато автори на Новия завет са цитирали Стария завет, те са използвали гръцката дума *теос в единствено число*, за да обозначат истинския Бог като превод на думата *елохим*. Това важи и за гръцкия превод на Стария завет, наречен Септуагинта, който е преведен около 200 години преди Христос да дойде на земята. Това доказва без никакво съмнение, че *елохим* има единствено значение, когато се отнася до истинския Бог. Имайте предвид, че всички тези преводачи и автори са били много запознати с еврейския език на Стария завет. Ако *елохим* наистина посочваше множественост в истинския Бог, тогава новозаветните автори и преводачите на Септуагинта биха използвали формата за множествено число на *теос* (θεοι, θεοις или θεους), когато говорят за Бог. Вместо това те използвали единствено число всеки път, въпреки че използвали множествено число често в Стария завет и осем пъти в Новия завет, когато говорили за хора или фалшиви богове. (Можете да ги прочетете сами в Йоан 10:34, 35; Деяния 7:40; 14:11; 19:26; 1 Коринтяни 8:5; и Галатяни 4:8.) Това показва, че писателите на Новия завет и преводачите на Септуагинта не признават множествено число в думата *елохим*, когато се отнася до истинския Бог. Небрежно е всеки теолог днес да мисли, че знае повече за древните еврейски думи от самите древни евреи, които са живели по времето, когато Библията е написана и за първи път е преведена на друг език.

По отношение на местоименията в множествено число в Битие 1:26, те са в множествено число в оригиналния еврейски, което налага текстът да бъде преведен така: „Бог каза, нека създадем човека по НАШИЯ образ, по НАШЕ подобие.“ Тези, които твърдят, че този стих учи за триединство, посочват, че *елохим* е множествено число и местоименията са множествено число, следователно трябва да има множественост в Бог. Ако искаме да приемем това обяснение, ще трябва да го преведем по следния начин: „БОГОВЕТЕ казаха, нека направим човека

по нашия образ, по наше подобие.“ Този превод би нанесъл несправедливост на истинското значение на *елохим* и би имал двама или повече богове, говорещи в унисон, казвайки: „Нека създадем човека по нашия образ.“ Това ли се опитва да ни каже Бог? Дали няколко богове са създали човека или е бил само един?

Тези, които насърчават идеята, че боговете са казали: „Нека направим човека“, се натъкват на голям проблем в следващия стих, защото изведнъж местоименията преминават в единствено число, както на иврит, така и на английски, докато множественото число *елохим* все още е използвано. Защо имало промяна? Следващият стих казва: „И така, **Бог** [*елохим*] създаде човека по СВОЯ образ, по образа на **Бог** [*елохим*] го създаде ТОЙ.“ Ако се очаква да вярваме, че Боговете говорят в стих 26, за да бъдем последователни, трябва да вярваме, че Боговете се споменават в стих 27, но вместо местоименията в множествено число Библията е променила местоименията в единствено число, сякаш се споменава само една личност.

Сега има много просто обяснение за това. Използването на местоимения в множествено число след съществително в единствено число не означава, че съществителното в единствено число наистина трябва да е в множествено число. Например, да предположим, че президентът е казал на главния прокурор: „Нека изготвим закон.“ Това не означава, че има двама президенти само защото е използвал местоимение в множествено число. Множественото число се отнася за двамата, които ще участват в изготвянето на закона, а не за президента. По подобен начин „ние“ и „нашите“ в Битие 1:26 се отнасят за двамата, които са участвали в създаването на света, а не за този, който говорел.

Библията казва, че „Бог... създаде всичко чрез Исус Христос.“ (Ефесяни 3:9) Очевидно е, че Бог в този стих е някой друг, а не Исус Христос. И според Евреи 1:2, Бог, Отец, е създал всичко чрез Своя Син.

Сега можем да знаем със сигурност кой говори в Битие 1:26 и на кого говори Той. Бог, Отец, казва на Своя Син, „нека

създадем човека по нашия образ“. Не забравяйте, че Христос е „изричният образ“ на Отец, така че всеки, създаден по образа на Отец, автоматично е създаден по образа на Неговия Син. Местоименията преминават в единствено число в стих 27, за да се отдаде дължимото на този, който е създал всички неща. Последователно, навсякъде, където на някого се приписва заслугата за създаването на света, Отец е този, който е създал всичко, но Той е направил това създаване от или чрез Исус Христос. (Прочетете Евреи 1:1, 2; Ефесяни 3:9; Колосяни 1:15, 16; Йоан 1:1-3; Откровение 4:9-11).

Новият завет използва гръцката дума *theos* в единствено число за обозначаване на небесния Бог над хиляда пъти. Във всеки от случаите тази единствена дума се отнася за една личност и само за една личност. Също така, всеки път, когато Исус се позовавал на Бог, Той използвал местоимения в единствено число, които били преведени като, Той, Него, Негов, Твой и Ти. Всеки път, когато Исус включваше Себе Си заедно с Бог, Той използвал местоимения в множествено число, ние и наш (Йоан 14:23; 17:11, 21 и т.н.).

Използването на местоимения в множествено число във връзка с Бог е много рядко в Библията. Еврейската дума *елохим* е използвана 2606 пъти в Стария завет, повечето от които се отнасят за истинския Бог. От всички тези случаи има само четири места, където се използват местоимения в множествено число във връзка с истинския Бог. Те са: Битие 1:26; 3:22; 11:7; Исаия 6:8. Разглеждането на всеки от тези стихове в контекст разкрива, че никой от тях не изисква множествено значение в самия Бог. Всичко може да се разбере в смисъл, че една-единствена личност (*Елохим*) говори на нейния божествен Син.

Така че, доколкото ми е известно, Бог никога не се е отнасял към Себе Си, използвайки местоимения в множествено число или съществителни с буквално множествено значение. Много теолози са стигнали до същото заключение. Ето няколко коментара по този въпрос.

„Причудливата идея, че Елохим говори за Триединството на личностите в Божеството, сега едва ли намира поддръжник сред

учените. Това е или наричаното от граматичите множествено число на величието, или обозначава пълнотата на божествената сила, сумата от силите, показани от Бог” (Уилям Смит, *Речник на Библията*, изд. Peloubet, MacDonald Pub. Co., 1948 г., стр. 220).

„Елохим трябва по-скоро да се обясни като интензивно множествено число, обозначаващо величие и великолепие“ (*The American Journal of Semitic Language and Literature*, 1905, том XXI, стр. 208).

„Екзегезата, която би намерила доктрината за Троицата в множествено число елохим [Бог] е лоша, но има вид на благочестие“ („Бог“, *Енциклопедия на религията и етиката*).

„Ранните догматици са били на мнение, че толкова съществена доктрина като тази за Триединството не може да е била непозната на хората от Стария завет... Нито един съвременен богослов... не може повече да поддържа подобно мнение. Само неточна екзегеза, която пренебрегва по-непосредствените основания за тълкуване, може да види препратки към Триединството в множествено число на божественото име Елохим, използването на множествено число в Битие 1:26 или такива литургични фрази като тройните Ааронові благословения от Числа 6:24-26 и трикратното „свят“ от Исая 6:3” (*The New Schaff -Herzog Encyclopedia of Religious Knowledge*, том 12, стр. 18).

Местоименията в множествено число и думата *елохим* далеч не могат дори да намекинат за идеята, че Бог е триединство. Единственият начин да откриете троицата в тези текстове е, ако имате предубедената идея за триединство, преди да ги прочетете, а това е погрешен метод за достигане до истината.

Битие 1:2

Тринитаристите са имали трудности при намирането на трето лице в Стария завет, така че ако има и най-малката възможност за трето лице в текст от Стария завет, можете да сте сигурни, че някой ще го използва, за да се опита да докаже триединството.

Битие 1:2 не е изключение. Този стих казва: „И земята беше без форма и пуста; и тъмнина беше над бездната. И Божият Дух се носеше над водата“ (Битие 1:2).

Тук научаваме, че Божият Дух се движеше над водата. Този текст не казва, че „Светият Дух“ се е движел върху лицето на водите. Осъзнавам, че с нетринитарно мислене би означавало същото, ако беше така, но някои тринитаристи смятат, че „Духът на вашия Отец“ е различен от „Светия Дух“. Първото се разбира като личен дух на Отец, а второто понякога се смята за отделна личност, която също би могла да има свой собствен дух. И все пак Битие 1:2 споменава „Божия Дух“, сякаш това е собственият Дух на Бога, а не отделен индивид.

Но пиронът в ковчега за възможността този стих да докаже, че Светият Дух е отделна личност, е когато прочетете Псалм 33:6, 9. Тук се казва: „Чрез словото на Господа бяха направени небесата; и цялото им множество чрез **дъха** [руах - Дух] на устата Му. ... Защото Той каза и стана; той заповяда и се утвърди“ (Псалми 33:6, 9). Еврейската дума *руах*, която е преведена като „дъх“ в този стих, е същата еврейска дума, която е преведена като „Дух“ в Битие 1:2. Тук откриваме, че „словото на Господ“ се използва като синоним на „Духа на устата му“. Това ясно говори за Божието буквално слово, което е създало небесата. Исус казва: „Думите, които ви говоря, дух и живот са“ (Йоан 6:63). В Псалм 33:6 Божието слово е наречено „Духът на устата му“. В Битие 1:2 се казва, че „Божият Дух“ се движеше над водите и следващите думи са: „И Бог каза: Да бъде светлина; и стана светлина“ (Битие 1:3). Контекстът е ясен, че Бог създава земята и именно в този контекст Божият Дух се движи върху водите. Божият Дух в този текст се отнася до Неговото слово, както е показано в Псалм 33:6, който ни казва, че това е „Духът на устата му“.

Моля, не ме разбирайте погрешно, Божият Дух е много повече от просто буквалното слово на Бог. В книгата „*Разбиране на Божията персоналност*“ видяхме, че Божият Дух е Неговото „аз“ (Йоан 17:5), а не само Неговите думи.¹ И все пак, в Битие

1 Книгата *Разбиране на Божията персоналност* е достъпна на fatheroflove-bulgaria.com

1:2 терминът „Божият Дух“ се отнася до Божието слово, което е активно при създаването на света. „Чрез вяра разбираме, че световите са създадени чрез Божието слово“ (Евреи 11:3).

Битие 18:1-3

Понякога Битие 18:1-3 се използва в опит да се докаже триединството. Тези текстове казват: „И Господ му се яви в равнините на Мамрий: и той седеше при вратата на шатрата в жегата на деня; И вдигна очи и погледна, и ето, трима мъже стояха до него; и когато ги видя, той изтича да ги посрещне от вратата на шатрата и се поклони до земята, и каза: Господарю, ако сега намерих Твоето благоволение, не отминавай, моля, Твоя слуга.“ Някои хора твърдят, че „тримата мъже“, които се явили на Авраам, били предполагаемите трима членове на Триединството.

Има обаче някои сериозни проблеми с това твърдение. Първо, невъзможно е някой от тези три индивида да бъде Бог, Отец, тъй като Библията казва: „Никой никога не е видял Бога; Единородният Син, Който е в лоното на Отца, Той Го изяви“ (Йоан 1:18). Библията казва, че Отец обитава „в светлината, до която никой човек не може да се приближи; когото никой не е видял, нито може да види“ (1 Тимотей 6:16). Бог казва на Мойсей: „Не можеш да видиш лицето Ми, защото никой няма да Ме види и да остане жив“ (Изход 33:20). Няколко пророци в Библията са видели бледи изображения на Отец във видение, но нито един грешен човек никога не е успял действително да погледне Отец и да живее, за да разкаже историята. Поради това можем да бъдем абсолютно сигурни, че Бог, Отец, не е един от „тримата мъже“, които се явяват на Авраам.

И така, кой се е явил на Авраам? Библията казва, че „Господ му се яви“. Всеки път, когато версията на крал Джеймс на Библията използва думата ГОСПОД с главни букви, това означава, че еврейското име на Бог, Яхве, е написано в оригиналния текст. Яхве се яви на Мойсей. Както вече видяхме, лицето, за което

става дума тук, не е Бог, Отец, което показва, че има някой друг, който използва това име.

Бог казал на Мойсей: „Ето, изпращам ангел пред теб, за да те пази по пътя и да те заведе на мястото, което съм приготвил. Имайте страхопочитание пред него и слушайте гласа му, не го дразнете; защото той няма да прости престъпленията ви, защото Моето име е в него” (Изход 23:20, 21). Тук Бог казва на Мойсей, че един ангел ще върви пред израилтяните. Това не бил буквален ангел. Бог казва: „Моето име е в него“. Павел ни информира, че „духовната канара, която ги следваше... беше Христос“ (1 Коринтяни 10:4).

Казва ни се също, че Исус е „много по-добър от ангелите, тъй като по наследство получи по-превъзходно име от тях“ (Евреи 1:4). Исус Христос е получил име от Своя Отец по наследство. Това трябва да е име, което Неговият Отец също има и това име е Яхве. Исус Христос използва това име в Битие 18-та глава и Той бил този, който се явил на Авраам не като троица, а като един индивид и имал два буквални ангела със Себе Си. Библията казва: „И мъжете обърнаха лицата си оттам и отидоха към Содом; но Авраам още стоеше пред Господа“ (Битие 18:22). Двама от тримата тръгнаха към Содом и само един останал да говори с Авраам. Има само една Личност, спомената като „Господ“ в този стих и това е Божият Син. Знаем, че само двама от мъжете са отишли в Содом и че те са били ангели, защото когато пристигнали, Библията казва: „И двамата ангели дойдоха в Содом“ (Битие 19:1).

Битие 18-та глава определено не доказва и дори не загатва идеята, че Бог е Триединство от три личности в един Бог. Божият син и два ангела не е троица.

Второзаконие 6:4 и Ехаг

Странно, един от най-монотеистичните стихове в Библията се използва от някои тринитаристи в опит да докажат множественост в Бога. Този стих е Второзаконие 6:4, който

казва: „Слушай, Израилю: Господ, НАШИЯТ Бог, е **един** [*ехад*] ГОСПОД.“ Този текст се цитира от благочестиви евреи поне два пъти на ден и те са строго монотеистични. Те не виждат нищо в този стих, което да означава, че Бог е повече от една личност. И все пак, този стих се използва от някои тринитаристи в подкрепа на идеята за множествен Бог.

Въпросната дума е еврейската дума *ехад*, която е преведена като „един“. Евреите виждат това като дума, която обозначава пълна единичност, докато някои тринитаристи я виждат като дума, която обозначава множество в „съставно единство“, като например три в едно. Някои тринитаристи твърдят, че *ехад* представлява „обединено единство“ за разлика от еврейската дума *яхид*, която според тях представлява „числово единство“. Някои тринитаристи твърдят, че ако Моисей е искал да посочи, че Бог е числово един, той е щял да използва еврейската дума *яхид* вместо *ехад*. Вмъкването на идеята за множествеността във Второзаконие 6:4 би направило този текст да гласи: „Чуй, о, Израелю: Господ, НАШИТЕ [богове] са [единна група] ГОСПОД.“ Нека разгледаме как *ехад* и *яхид* се използват в Библията, за да можем да разберем какво Бог се опитва да ни каже във Второзаконие 6:4.

Ехад

Ехад е еврейската дума, която най-често се използва за описание на нещо, което е едно. Почти всеки път, когато срещнете английската дума „един“ (англ. one) в Стария завет, тя е преведена от еврейската дума *ехад*. *Ехад* е използвана 952 пъти в Стария завет. Преведена е като „един“ 687 пъти. Всеки език има дума, която означава „едно“ в смисъла на броене. На испански е „уно“, на немски е „ейн“, на латински е „унум“, на иврит е „ехад“. Когато отидете на <https://translate.google.com/> и напишете „one“ от английската страна (или „един“ от българската страна) и изберете иврит от преведената страна, това ще се преведе като *ехад*. Причината за това е, че *ехад* просто

означава „един“. *Новият американски стандартен еврейски лексикон* определя тази дума като „основно кардинално число; един.“ Еврейският лексикон на Браун *-Драйвър-Бригс* казва: „едно (число)“.

Има тринитарни коментари и лексикони, които съдържат дефиниции на *ехад*, подходящи да отговарят на тяхната предубедена идея, че Бог е множествен и е съставно единство, но това не прави тези определения верни. Има една поговорка сред изучаващите Библията, която гласи: „Контекстът е царят“. Това означава, че контекстът на това как се използва дадена дума в Библията е по-ценен от всяко създадено от човека определение на тази дума. Когато авторите на еврейската Библия искали да разграничат нещо като „едно“, за разлика от „две“ или „три“, те използвали думата *ехад*. Нека разгледаме няколко примера.

Когато Исав бил измамен относно благословенията на баща си, той му се оплакал: „Само **едно** [*ехад*] благословение ли имаш, татко? Благослови ме и мен, о, татко. И Исав издигна гласа си и заплака“ (Битие 27:38). Тук откриваме, че *ехад* буквално означава „един“, а не „два“ или повече.

Когато братята на Йосиф дошли при него за храна, те казали: „Ние всички сме синове на **един** [*ехад*] човек; ние сме истинни хора, слугите ти не са шпиони“ (Битие 42:11). Със сигурност тези братя не казвали, че са синове на група мъже, а по-скоро на един, единствен. Те не трябвало да използват думата *яхид*, за да изяснят, че този „един“ човек е „само един“. Тази идея била естествено присъща в употребата на думата *ехад*.

След като Йосиф ги обвинил, че са шпиони, той казал: „Изпратете **един** [*ехад*] от вас и нека той доведе брат ви“ (Битие 42:16). Йосиф не предлагал да изпрати група мъже за техния брат, а само един.

Братята на Йосиф му казали: „Ние сме дванадесет братя, синове на баща си; **един** [*ехад*] го няма, а най-малкият е днес при баща ни в Хананската земя“ (Битие 42:32). Когато казали „един го няма“, те говорили за Йосиф, преструвайки се, че

е умрял. Йосиф бил единственият от дванадесетте, който липсвал, и те използвали *ехад*, за да обяснят това.

Когато Бог обяснил на Мойсей как да построи Ковчега на Завета, Той казал: „И да направиш два херувима от злато, изкована изработка, в двата края на умилостивилицето. И направи **единия** [*ехад*] херувим на единия край и **другия** [*ехад*] херувим на другия край; на умилостивилицето да направите херувимите на двата му края” (Изход 25:18, 19). Това е проста математическа задача, $1+1=2$. Има общо два херувима и единият от тях се нарича *ехад*.

Когато Библията описва ежедневните жертви, тя казва: „Ето това, което ще принасяш на олтара; две едногодишни агнета всеки ден постоянно. Едно [*ехад*] агне да принесеш сутринта; а другото агне да принесеш вечерта” (Изход 29:38, 39). Отново, едно е буквално едно, а две е буквално две. *Ехад* е еврейската дума за едно.

Когато Мойсей завършил изграждането на олтара и го осветил, Библията казва: „И приносът му [на Наасон] беше **едно** [*ехад*] сребърно блюдо, теглото му беше сто и тридесет сикли, **една** [*ехад*] сребърна купа от седемдесет сикли, според сикъла на светилището; и двете бяха пълни с чисто брашно, смесено с елей, за хлебен принос” (Числа 7:13). Отново виждаме просто математическо уравнение, едно сребърно блюдо плюс една купа е равно на „и двете“. *Ехад* също не е съставна единица тук. Купата и сребърното блюдо са единични елементи, точно както жертвите, споменати по-горе.

Соломон пише: „Двама са по-добри от **един** [*ехад*]; защото имат добра награда за труда си. Защото, ако паднат, единият [*ехад*] ще вдигне другаря си; но горко на този, който е **сам** [*ехад*], когато падне; защото той няма друг, който да му помогне да стане. Отново, ако двама лежат заедно, тогава те имат топлина; но как може **един** [*ехад*] да се стопли сам? И ако **един** [*ехад*] надделее срещу него, двама ще му се противопоставят; и тройното въже не се къса бързо” (Еклисиаст 4:9-12). Много ясно е, че Соломон прави разлика между един човек и двама души, използвайки думата *ехад*. Забележете, че думата *ехад*

също се използва тук за „сам“. *Ехад* определено носи идеята за абсолютна уникалност. Опитът да се вмъкне определение за „съставно единство“ в този стих би я обезсмислил.

Друг текст, който ясно показва уникалността на *ехад*, е Второзаконие 17:6, който казва: „По думите на двама свидетели или трима свидетели ще бъде умъртвен онзи, който заслужава смърт; но по думите на **един** [*ехад*] свидетел той няма да бъде умъртвен.“ *Ехад* не би могъл да означава повече от един в този стих, тъй като е поставен в контраст с две и три.

Има над шестстотин подобни примера и за да спестим място и да не ви изморяваме допълнително, ще ограничим това до няколко изброени тук. Думата *ехад* има форма за множествено число, която Моисей би могъл да използва, ако е възнамерявал да вярваме, че Бог е обединена група. Намираме множествената форма на *ехад* в Битие 29:20, където се казва: „И Яков служи седем години за Рахил; и те му се сториха само няколко [*ехад в* множествено число] дни, заради любовта, която имаше към нея.“ Мойсей лесно би могъл да обясни, че Бог е съставна единица или група от богове, ако искаше да повярваме в това, но Той просто казва: „Господ, НАШИЯТ Бог, е един ГОСПОД.“ Това идва само две глави след като той казва, „На тебе беше показано, за да можеш да познаеш, че ГОСПОД е Бог; няма друг освен него“ (Второзаконие 4:35) и само една глава по-късно Бог казва: „Да нямаш други богове освен Мене“ (Второзаконие 5:7).

Контекстът изисква да приемем думата „един“ във Второзаконие 6:4 като означаваща „един“ в нейния абсолютен единствен смисъл, а не единица или група. Въпреки факта, че дори кратко библейско изследване на еврейската дума *ехад* разкрива, че тя буквално означава „един“, един професор по теология пише, че във Второзаконие 6:4 Моисей „използва множественото число“ *ехад* (един сред другите в обединено или споделено единство)“ (Woodrow Whidden, *Триединството*, съавтор на, Jerry Moon и John Reeve, Hagerstown, MD: Review and Herald, 2002). Това твърдение изобщо не е вярно. Съществува форма за множествено число на *ехад*, както видяхме в Битие

29:20, но Мойсей използва формата за единствено число във Второзаконие 6:4. Да се предположи, че Моисей се е опитвал да посочи, че единственият Бог на Библията е наистина „един сред другите“ би означавало, че може да има десетки богове. Тъжно е, когато хората вземат една дума и се опитват да я накарат да означава обратното на това, което е замислил авторът. В същия абзац, където е горното твърдение авторът казва, че *яхид* „означава „един“ в смисъла на „само“ или „сам““ (*Пак там* .) И все пак, *ехад* носи и това значение.

Ехад е абсолютно единствен

Ехад е преведен като „сам“ или „единствен“ няколко пъти в Библията. „Освен това цар Давид каза на цялото събрание: Синът ми Соломон, **единственият** [*ехад*], когото Бог избра, е още млад и нежен, и работата е голяма; защото дворецът не е за хора, а за Господ Бог“ (1 Летописи 29:1).

„**само** него призовах [*ехад*], благослових го и го умножих“ (Исаия 51:2).

„Гевер, синът на Ури, беше в Галаадската страна, в страната на Сион, царят на аморейците, и на Ог, царят на Васан; и той беше **единственият** [*ехад*] началник в земята“ (3 Царе 4:19).

„Така казва Господ БОГ; Зло, **единствено** [*ехад*] зло, ето, идва“ (Езекил 7:5).

Ехад е дума, която носи строга уникалност заедно с идеята за сам и единствен. Не е необходимо Бог да използва *яхид*, за да посочи Своята уникалност. Факт е, че има няколко други стиха, които добавят строги модификатори, за да покажат абсолютната уникалност на Бог, някои от които са в непосредствена близост до Второзаконие 6:4. (Вижте Второзаконие 4:35, 39; 5:7; Исаия 44:8; 45:5, 14, 18, 21, 22; 46:9; Йоил 2:27; Марко 12:29-34; 1 Коринтяни 8:4-6 и т.н.) Ако, когато Библията казва „Господ е един Господ“, това наистина означава „Господ е обединена група от Господовци“, тогава всички останали стихове, които добавят модификатори, за да посочат „само един“, биха могли

да се изтълкуват погрешно. Факт е, че Моисей имал достъпни думи, с които да обозначи единство, ако е искал да каже това. Той е можел да използва думата *яхад*, което означава „да бъдеш обединен“ (Битие 49:6), но не я е използвал, защото не е искал да мислим, че Бог е група от обединени личности.

Много тринитаристи се стремят да намерят множествено число за *ехад*, като цитират Числа 13:23, където се казва: „И дойдоха до потока Есхол и отрязаха от там клонка с **един** [*ехад*] грозд, и го изнесоха двама на тояга; и донесоха от нарoвете и от смокините.“ Някои тринитаристи твърдят, че тъй като думата *ехад* е използвана тук, отнасяйки се до грозд, то тогава думата *ехад* означава „един, съставен от части, единица или група“.

Ако в горния стих беше казано „**един** [*ехад*] грозд“, когато в действителност това е означавало, че има няколко грозда, тогава аргументът щеше да има някаква валидност. Ако в стиха беше казано „**едно** [*ехад*] грозде“, когато в действителност става въпрос за цял грозд, тогава щяхме да знаем, че думата *ехад* означава повече от едно. Но стихът споменава само един „грозд“. Съществителното, за което се отнася *ехад* в този стих, е това, което е единица или група, а не думата *ехад*.

Ехад се използва за „ЕДИН грозд“ (Числа 13:23), „ЕДНА дружина“ (1 Царе 13:17), „ЕДНА войска“ (2 Царе 2:25), „ЕДНО племе“ (3 Царе 11:13), „ЕДИН народ“ (1 Летописи 17:21). Във всеки случай множествеността съществува в съществителното, а не в прилагателното „един“.

Друг стих, използван в опит да се покаже съставно единство в думата *ехад*, е Битие 1:5, където се казва: „И Бог нарече светлината ден, а тъмнината нарече нощ. И стана вечер, и стана утро, ден **първи** [*ехад*].“ Твърди се, че тъй като един ден е съставен от две части, тъмната и светлата част, думата *ехад* има значението на комбинирано единство или такова, съставено от части. Отново, този аргумент е неоснователен. *Ехад* все още означава един в този стих. Съставната част от твърдението „първи ден“ не е „един“, а „ден“. Следващите стихове говорят за „втория ден“, „третия ден“, „четвъртия ден“ и т.н. Ще се спори ли, че „втори“ и „трети“ също са сложни единни думи

само защото са последвани от думата „ден“? Мога да кажа „едно яйце“ или „една дузина яйца“. Значението на „едно“ в тези твърдения е абсолютно същото и в двата случая. Бих могъл също да кажа „две яйца“ или „две дузини яйца“. Всяко съставно единство в изявление, което използва думата „едно“, трябва да се намери в думата след „едно“, а не в самото „едно“.

Основният стих, на който тринитаристите се позовават в подкрепа на твърдението си, че *ехад* означава повече от едно, е Битие 2:24, където се казва: „Затова ще остави човек баща си и майка си и ще се прилепи към жена си; и те ще бъдат **една** [*ехад*] плът.“ Тринитаристите понякога използват този стих, за да се опитат да докажат, че *ехад* не означава едно. Стихът обаче не казва, че мъжът и жената ще станат един човек, нито че ще станат един индивид или едно същество. Въпреки че мъжът и жената ще станат една плът, те все още ще бъдат две личности, две същества и двама човека. Нито пък биха били обединени, за да станат едно тяло от плът. По-скоро те трябва да станат едно семейство.

Когато се опитваме да разберем термина „една плът“, ние не трябва да гадаем за значението на думата „една“, а по-скоро трябва да търсим значението на думата „плът“, както е използвана в този стих. Дори в този стих едно все още означава едно и само едно.

Стихът не се опитва да посочи, че има „две плъти“, а една плът. В Библията намираме обяснение за една плът, за да покажем, че тя означава тясна семейна връзка. Братята на Йосиф казали за него, „Елате и нека го продадем на исмаилтяните и нека ръката ни не бъде върху него; защото той е наш брат и наша плът. И братята му бяха доволни“ (Битие 37:27). Павел нарича своите еврейски братя „моя плът“ (Римляни 11:14), за да покаже тяхната близка кръвна връзка. Библията дори превежда еврейската дума *אֶחָד* (*басар*), която е преведена като „плът“ в Битие 2:24 като „род“ в Левит 18:6 и 25:49. Новата американска стандартна Библия превежда това като „кръвен роднина“. С това разбиране за „плът“ става ясно, че изразът „една плът“ в Битие 2:24 означава, че двамата женени хора трябва да се

считат за толкова тясно свързани като „кръвни роднини“. Стават едно семейство, не две семейства, а едно. Един все още означава един в този стих. Всяко съставно единство се намира в плътта, а не в „едно“.

Едно означава едно

Еврейската дума *ехад* функционира точно по същия начин на иврит като нашата английска дума „един“. Бих могъл да кажа: „Жена ми, децата и аз правим едно семейство.“ Думата „семейство“ означава повече от едно в него, но думата „едно“ все още означава едно. Ако ми предложите да ми платите „сто долара“ (на английски това звучи като една стотица) за работен ден, би било погрешно да очаквам да получа двеста или повече долара само защото думата „сто“, която следва „един“, показва множественост в нея. Ако дойда при вас на следващия ден и вие се съгласите да купите ръчния ми часовник за „един долар“, би било нелогично да очаквам да ми платите три долара. Няма да ми помогне ако кажа: „Вчера използвахте думата „един“ в множествено число, така че очаквах да ми дадете поне два долара за часовника ми, защото едно е множествено число.“ Лесно е да се види колко нелогична би била позицията ми, ако следвах тази линия на разсъждение. Ако се опитах да ви заведа в съда, за да ви съдя за допълнителните пари за които смятам, че имам право, съдията незабавно ще отхвърли делото ми, защото се основава на фалшива предпоставка.

Много лесно е горният аргумент да се отхвърли като нелогичен. И все пак, когато същият тип крехък аргумент се използва в подкрепа на Триединството, чрез употребата на думата *ехад*, много хора приемат това за евангелска истина. Дори теолозите се хващат за това разсъждение и го повтарят в своите трудове, докато не стане толкова често повтаряно, че придобие вид на факт. Не трябва да се задоволяваме с теории, създадени от човека, които нямат основа в реалността, за подкрепа на вярата ни в дадена доктрина. Фактът, че тринитаристите трябва да стигнат толкова далече, за да търсят

подкрепа на триединството, на практика е доказателство, че то не е вярно. Когато човек трябва да се хване за сламка, за да подкрепи позицията си, това е добра индикация, че позицията му не си струва да се поддържа.

Еврейската дума *ехад* в нейната форма за единствено число, както във Второзаконие 6:4, означава един и само един във всеки случай. Няма **дори** един пример за *ехад* в единствено число, който да означава повече от едно, въпреки че е използвана над 900 пъти в Библията. Когато Бог вдъхновил Моисей да каже: „Слушай, Израилю: Господ, нашият Бог, е **един** [*ехад*] Господ,” Той имал предвид точно това. Има един и само един, „Господ, нашият Бог“, а не единство от три бога.

В случай, че разгледаните доказателства не са достатъчни, за да разрешат въпроса, Исус ни е дал божествен коментар на този стих, за който можем да сме сигурни, че е правдив. Исус цитира този стих в Марко 12-та глава. Един еврейски водач се приближил до Него и го попитал: „Коя е първата от всички заповеди? И Исус му отговорил: Първата от всички заповеди е: Слушай, Израилю! Господ, нашият Бог, е един Господ: И да възлюбиш Господа, твоя Бог, с цялото си сърце, и с цялата си душа, и с всичкия си ум, и с всичката си сила: това е първата заповед. А втората подобна е тази: Да възлюбиш ближния си като себе си. Няма друга заповед, по-голяма от тези. И книжникът му каза: Добре, Учителю, ти каза истината, защото има един Бог; и няма никой друг освен него: И да го обичаш с цялото си сърце, и с всичкия си разум, и с цялата си душа, и с цялата си сила, и да обичаш ближния си като себе си, е повече от всички всеизгаряния и жертви. И когато Исус видя, че той отговори правилно, му каза: Не си далеч от Божието царство. И след това никой не смееше да Го попита каквото и да било” (Марко 12:28-34).

Обърнете внимание на този диалог. Исус цитира Второзаконие 6:4 и след това книжникът коментира този стих, „...има един Бог; и няма никой друг освен него...” Тук откриваме, че този еврейин е разбрал Второзаконие 6:4 в смисъла: „Има един Бог; и никой друг освен той.” В случай, че тринитаристите

не са сигурни дали ехад показва изключителна уникалност, този евреин е използвал много точен и изключителен език. Три твърдения показват уникалност. Той казал: „Има един Бог“ и „няма друг“ и „той“. Този еврейски водач разбирал, че Бог е единствено индивидуално същество и няма никой друг освен Него. Когато сравним този стих с Йоан 8:54, откриваме интересна връзка. Тук Исус разговарял с еврейските водачи, когато казал: „Ако почитам себе си, честта ми е нищо: Моят Отец е, който Ме почита; за когото вие казвате, че е ваш Бог.“ Когато евреин казва „Бог“, той има предвид Личността, която Исус идентифицира като Свой Баща, и този стих показва, че Исус е знаел, че евреите имат това разбиране. В Марко 12:32 е сигурно, че книжникът е разбрал Второзаконие 6:4 като отнасящ се изключително до Бог, Отец, като един и единствен Бог, освен Когото „няма друг“.

Когато Исус чул това, Библията казва: „Исус видя, че той отговори мъдро.“ Исус разбрал, че този човек е отговорил добре и тогава му казал: „Не си далече от Божието царство.“ Исус не поправил този човек за неговото разбиране, а вместо това го похвалил за добрия отговор. Тук има божествено одобрение за разбирането, че *ехад* буквално означава един и само един във Второзаконие 6:4.

За разлика от коментара на Исус Христос върху Второзаконие 6:4, забележете какво казват някои коментатори за това:

„Това не означава, че Йехова е един Бог, ...“ (*Коментар на Кайл и Делич на Стария завет* върху Второзаконие 6:4).

„Тройното споменаване на Божествените имена и множественото число на думата, преведена като Бог, изглежда ясно намеква за Троица от лица, дори в тази изрична декларация за единството на Божеството“ (*Коментар на Матю Хенри към Второзаконие 6:4*).

„Едно в три и три в едно. Ето три думи, отговарящи на трите лица“ (*Коментарът на Джон Трап към Второзаконие 6:4*).

Удивително е какво могат да прочетат в Библията някои хора - нещо, което не е там. Няма начин Моисей или някой от неговите съвременници да са разбирали Второзаконие 6:4

като споменаване на троица или нещо повече от едно Лице. Единственият начин, по който човек би могъл да намери тази теория в този текст, е ако вече е имал предварително изградената идея, преди да го прочете. Това е нещо, което не би могло да се случи, докато Католическата църква не формулира доктрината през четвърти век след Христа, точно както е пророкувано в Данаил 11:36-39.

Новият завет има също толкова силен език, за да обозначи уникалността на Бог, както и в Стария завет. Исус казва: „А това е вечен живот, да познаят Тебе, единствения истинен Бог, и Исус Христос, Когото си изпратил“ (Йоан 17:3). Исус нарича Своя Баща „единствения истински Бог“. И Павел пише: „И тъй, що се отнася до яденето на онези неща, които се принасят в жертва на идоли, знаем, че идолът е нищо на света и че няма друг Бог освен един. Защото макар и да има така наречени богове, независимо дали на небето или на земята, (както има много богове и много господари), но за нас има само един Бог, Отец, от Когото е всичко, и ние в Него ; и един Господ Исус Христос, чрез Когото е всичко, и ние чрез Него“ (1 Коринтяни 8:4-6).

Яхид

Тринитаристите биха искали приемем, че ако Моисей е искал да вярваме в Бог като само един отделен индивид, той е щял да използва думата *яхид* вместо *ехад*. Но това определено не е така. Вече видяхме, че *ехад* е еквивалент на нашата английска дума „един“. *Яхид* означава „единствен, само един, самотен, уникален, единствен син“ (*Еврейски лексикон на Браун-Драйвър-Бригс*). *Яхид* се използва само 12 пъти в Библията, 8 от които се отнасят за единородни деца. Останалите 4 случая се използват за означаване на някой, който е „самотен“ в отрицателен смисъл. Много по-вероятно е, ако Мойсей е искал да посочи, че Бог е един единствен индивид, той да използва *ехад*, а не *яхид*, и точно това е направил.

Във всеки език думата за числото „едно“ се използва

широко. Намираме английската дума „един“ в Стария завет над 1000 пъти. По-голямата част от тези случаи тя е превод на еврейската дума *ехад*. *Яхид*, от друга страна, се използва само 12 пъти и най-често се отнася за единородни деца. Фактът, че тази дума не се използва по отношение на Бог, Отец, изобщо не е изненадващ. Няма смисъл да се твърди, че тъй като тази дума никога не се използва за Бог, Той трябва да е множествено същество. Да се спори при липса на доказателства не е мъдра предпоставка. Факт е, че има много стихове, които използват изключително термини в единствено число за Отец, като „един Бог“, „никой друг“, „освен мен няма Бог“ и т.н. Не е необходимо да заключим, че тъй като Бог не е използвал конкретна дума, за да посочи Своята уникалност, Той не трябва да е една единствена личност. Има много отделни предмети или лица в Библията, които не са описани с думата *яхид*. Трябва ли да заключим, че те не са в единствено число, защото липсва неясната дума, която искаме Бог да използва? Ако Бог, Отец, искаше да посочи, че е „единороден“ или „самотен“, тогава бихме могли да очакваме Той да използва *яхид*. Със сигурност не бихме очаквали Бог, Отец, да иска да предаде тези идеи за Себе Си. Затова по-скоро би трябвало да очакваме, че Той няма да използва *яхид*, за да определи Себе Си.

Няма абсолютно никакво библейско основание да се твърди, че тъй като *ехад* се използва вместо *яхид* за определяне на Божията уникалност, то тогава Той трябва да бъде повече от една Личност. Библейските доказателства са по-ценни при откриване на истината, отколкото който и да е създаден от човека коментар или речникова дефиниция. Фактите са ясни: „Има само един Бог, Отец“ (1 Коринтяни 8:6).

Исаия 6:3 - Свят, Свят, Свят

В Исаия има стих, който понякога се използва в подкрепа на доктрината за триединството. Исаия видял Господ седнал на трон и около Него имало серафими [ангелски същества] с шест крила, „И единият викаше към другия, казвайки: Свят, свят,

свят е Господ на Силите: цялата земя е пълна с НЕГОВАТА слава” (Исаия 6:3). Някои привърженици на триединството твърдят, че трикратното повтаряне на възхвалата „свят“ се приписва на всяко от трите лица на триединството. Но това не е необходимо заключение. Трябва да се признае, че те може просто да са били ревностни в поклонението си на „единствения истински Бог“ и да са били завладени от Неговата святост достатъчно, за да изговорят три израза на святост, за да подчертаят това. Всъщност това не е изолиран случай, когато една дума се повтаря три пъти.

Еремия смърлил евреите, когато написал: „Несе доверявайте на лъжливи думи, като казвате: Храмът Господен, храмът Господен, храмът Господен е това“ (Еремия 7:4). Със сигурност никой не би предположил, че еврейският храм е съставен от три храма в един само защото терминът е използван три пъти подред.

„Земьо, земьо, земьо, чуй словото Господне“ (Еремия 22:29). Еремия със сигурност говори само за една земя, но изрича думата три пъти, за да постави ударение.

Езекил пише относно еврейското управление: „Ще го съборя, ще го съборя, ще го съборя и няма да го има вече, докато дойде този, на когото е по право; и ще му го дам“ (Езекил 21:27). Езекил не е имал предвид царство, което е преобърнато три пъти, но изрича това три пъти, за да подчертае сигурността на това пророчество.

Когато синът на цар Давид умрял, Библията казва: „И царят беше много развълнуван и се качи в стаята над портата и плака; и докато отиваше, казваше: О, сине мой Авесаломе, сине мой, сине мой Авесаломе! Да бях умрял аз вместо теб, Авесаломе, сине мой, сине мой!“ (2 Царе 18:33). Давид бил преизпълнен с емоции и използвал израза „сине мой“ няколко пъти, не за да покаже, че има предвид няколко сина, а за да изрази силата на емоциите си.

Ако трябва да заключим, че когато ангелските същества възкликват „свят, свят, свят“, това се отнася за три отделни

личности, тогава, за да сме последователни, ще трябва да приложим тази логика към всички текстове, споменати по-горе. И все пак това би било абсурдно. Ако това не е здрава логика на едно място, тя не е здрава и на друго. Няма нищо в контекста, което да ни кара да заключим, че ангелските същества са възхвалявали три личности/лица.

Всъщност можем да сме сигурни на кого са приписани тези похвали. Трикратно изреченото „свят“ се намира и на друго място в писанието и контекстът ни показва към кого е поклонението с тази фраза.

Йоан пише: „И веднага бях в духа: и ето, престол беше поставен на небето и Един седеше на престола.... и всред престола и около престола имаше четири живи същества пълни с очи отпред и отзад.... И четирите живи същества имаха по шест крила около себе си; и бяха пълни с очи отвътре; и не спираха денем и нощем да казват: Свят, свят, свят Господ Бог Вседържител, който беше, и е, и иде. И когато тези живи същества отдават слава, почит и благодарност на този, който седи на престола, който живее до вечни векове, двадесетте и четири старейшини падат пред този, който седи на престола, и се покланят на този, който живее до вечни векове, и хвърлят короните си пред престола, като казват: Ти си достоен, Господи, да приемеш слава, чест и сила; защото си създал всички неща и те съществуват и са създадени по Твое желание. И видях в дясната ръка на този, който седеше на престола, книга, написана отвътре и отзад, запечатана със седем печата. ... И видях, и ето, всред престола и четирите живи същества, и всред старейшините, че стоеше Агне като заклано, ... И то дойде и взе книгата от дясната ръка на Седящия на престола” (Откровение 4:8-5:7).

Тук откриваме, че този, към когото са се обърнали с израза „Свят, свят, свят“ е „Господ Бог Всемогъщи“ и това е „този, който седеше на престола“. Можем също да видим от това, че този, който седи на престола, е различен и отделен от Агнето, което се приближава до престола, за да вземе книга от ръката Му. Агнето е Исус Христос, а този на престола е Бог, Неговият Отец.

Виждаме тази тема да се повтаря последователно в книгата Откровение. Йоан пише: „И всяко създание, което е на небето, на земята и под земята, и което е в морето, и всичко, което е в тях, чух да казва: Благословение и чест, и слава, и сила да бъде на Седящия на престола и на Агнето до вечни векове“ (Откровение 5:13). „Седящият на престола“ е Бог, Отец.

Йоан пише: „След това видях, и ето, голямо множество, което никой не можеше да изброи, от всички народи и племена, хора и езици, те стояха пред престола и пред Агнето, облечени в бели дрехи, и с палмови клони в ръцете си; И викаха със силен глас, казвайки: Спасение за нашия Бог, който седи на престола, и за Агнето“ (Откровение 7:9, 10). Йоан видял Новия Ерусалим и писал: „И не видях храм в него, защото Господ Бог Всемогъщият и Агнето са неговият храм“ (Откровение 21:22). „Господ Бог Всемогъщият“ е „този, който седеше на престола“ и този, към когото е насочен израза „свят, свят, свят“.

Няма библейско основание да се предполага, че ангелските същества във видението на Исая възхваляват Триединството, изричайки думата „свят“ три пъти. Това показва колко далече са принудени да отидат тринитаристите, хващайки се за сламки, за да подкрепят своята небиблейска позиция и да намерят подкрепа там, където няма такава.

Факт е, че Исус е Божият буквален Син, крайъгълният камък на Христовата църква (Матей 16:13-18). Тези, които търсят библейска подкрепа за лъжите, някой ден ще открият грешката на своите пътища. Бог казва: „Ето, полагам в Сион камък за основа, изпитан камък, скъпоценен крайъгълен камък, здрава основа: който вярва, няма да бърза. И ще поставя правосъдието за връв, и правдата за отвеса; И градът ще помете прибежището на лъжата, и водите ще залееят скривалището“ (Исая 28:16, 17). Моля се да се придържате към Божия Син, който е скъпоценният крайъгълен камък, и да не превръщате лъжите за Бог и Неговия Син в убежище.

Исая 9:6

Понякога Исая 9:6 се използва в опит да се докаже триединството. Но Исая 9:6 споменава само една личност, Божия Син. Там се казва: „Защото дете ни се роди, син ни се даде; и управлението ще бъде на рамото му; и името му ще се нарече Чудесен, Съветник, Бог могъщ, вечен Отец, Княз на мира“ (Исая 9:6). Тъй като Божият Син е наречен „вечен Отец“, някои тринитаристи твърдят, че това подкрепя доктрината за триединството. Но ако трябва да вярваме, че Божият Син е също и Отец в триединството, тогава как това подкрепя троицата? Ако Исус е Бащата, тогава кой е Синът и ако Той е едновременно Баща и Син, тогава как може да има триединство, тъй като триединството изисква три личности?

Титлата „вечен баща“ не е дадена на Христос, защото Той е сам Баща на Себе Си, а защото Той е Баща на децата, които Неговият Отец му е дал. Исая 8:18 споменава това, когато Исус казва чрез Исая: „Ето, аз и децата, които Господ ми даде, сме за знамения и за чудеса от Господ на силите, който обитава в планината Сион“ (Исая 8:18). Знаем, че този стих се отнася за Христос, защото е приложен към него в Евреи 2:13. Христос е Бащата на изкупените, „началникът и завършителът“ на тяхната вяра (Евреи 12:2).

Аз съм син на своя земен баща. Но в същото време съм баща на моя син. Ако някой дойде при мен и ме нарече баща, не бих предположил, че си мисли, че съм баща на себе си. Знам, че ме наричат баща на сина ми. Със сигурност можем да очакваме същото и за Бог. Когато Той вдъхновил Исая да се позове на Христос като на „баща“, Той не се опитвал да посочи, че Христос е Баща на самия Себе Си. Освен това терминът Свети Дух изобщо не се използва в Исая 9:6, и затова е невъзможно този стих да доказва, че Отец, Синът и Светият Дух са едно същество. Библията ясно прави разлика между Отец и Неговия Син, представяйки ги като две отделни същества. (Данаил 7:9, 13; Откровение 5:1, 7; 1 Коринтяни 8:6; Захария 6:12, 13; Притчи 30:4 и др.).

Исус казва: „Бог толкова възлюби света, че даде Своя Единороден Син, за да не погине нито един, който вярва в Него, но да има вечен живот“ (Йоан 3:16). Божията любов е толкова дълбока и широка, че Той изпратил Своя единороден Син да умре за нашите грехове. Той не изпратил Себе Си, не изпратил приятел, а изпрати Своя Единороден Син. Когато видим тази любов, тя разбива сърцата ни и променя живота ни. Всяко отклонение от Библията относно синовността на Христос е отклонение от нашата способност да обичаме Бог с цялото си сърце. Трябва да бъдем много внимателни да не отричаме Божия Син, защото като правим това, ние отричаме и Отец. „Кой е лъжец освен този, който отрича, че Исус е Христос? Той е антихрист, който отрича и Отца и Сина. Всеки, който се отрича от Сина, няма Отец; (но) който признава Сина, има и Отца“ (1 Йоаново 2:22, 23). Юда предупреждава за хората, които „се отричат от единствения Господ Бог и нашия Господ Исус Христос“ (Юда 1:4). Не позволявайте необичайното използване на термина „Отец“ да ви позволи да отречете, че Исус е Божият Син.

Друга дума в този текст, която се използва от някои, за да отрекат синовността на Христос, е „вечен“. Но никой не трябва да стига до крайност като отрича Христовата синовност поради тази дума. *Еврейският лексикон на Браун-Драйвър-Бригс* казва, че едно от значенията на еврейската дума *אד* (*ад*), която е преведена като „вечен“, е „завинаги (на бъдещото време)“. Откриваме тази дума, използвана по този начин няколко пъти в Библията.

Соломон пише: „Царят, който върно съди бедните, неговият престол ще бъде утвърден **до века** [ту]“ (Притчи 29:14). Той също пише: „Устните на истината ще бъдат утвърдени **завинаги** [ту], а лъжливият език е само за миг“ (Притчи 12:19).

Давид писал: „Хвалете Го, слънце и луна, хвалете Го, всички светли звезди. Хвалете Го, вие, небеса на небесата, и вие, води, които сте над небесата. Нека хвалят името на Господа, защото Той заповяда и те бяха създадени. И Той ги утвърди **завинаги** [ту] и до века; издаде постановление, което няма да премине“

(Псалми 148:3-6). Ясно е, че думата вечен не означава „без начало“, а по-скоро „без край“.

Библията казва: „Той застана и измери земята; погледна и разби народите; и **вечните** [ту] планини се разпръснаха, вечните хълмове се наклониха; пътищата Му са вечни“ (Авакум 3:6). Планините имали начало, но се наричат „вечни планини“. Вечен означава „завинаги (в бъдещото време)“. Бог ни е обещал „вечен живот“. Това не означава, че сме нямали начало, а че няма да имаме край. Исус Христос е наречен „вечен“, въпреки че Неговият Отец „е дал на Сина да има живот в Себе Си“ (Йоан 5:26). Животът, който Той получил от Своя Отец, е вечен живот. Той положил този живот за нас на кръста (Йоан 10:11), но сега Исус е „жив до века“ (Откровение 1:18). Христос е наречен „вечен“, което е подходящо, тъй като Той ще пребъде вечно, и Той е наречен „Отец“, защото е баща на децата, които Неговият Отец Му е дал. Исус казва: „Всичко, което Отец ми дава, ще дойде при мен; и който дойде при мене, няма да го изпъдя“ (Йоан 6:37).

Забележете също, че Исая 9:6 казва, че „Името Му ще се нарече... Бог могъщ“. Някои може да използват тази фраза, за да се опитат да докажат, че Христос е върховният Бог. Това би бил добър аргумент, ако стихът споменаваше Христос като Всемогъщия Бог; обаче той използва термина могъщ Бог. Четем за могъщи мъже, но никога за всемогъщи мъже. Със сигурност е подходящо да се говори за Сина като за могъщ, защото Той е могъщ. Всъщност Исус казва: „Даде Ми се всяка власт на небето и на земята“ (Матей 28:18). Също така е уместно да се говори за Него като за Бог, тъй като Самият Всемогъщ Бог се отнася към Своя Син като Бог в Евреи 1:8, 9. Следователно термините вечен Баща и могъщият Бог могат правилно да се прилагат към Божия Син, без най-малкия намек, че Бог е триединство.

Исая 48:16

Друг текст, който понякога се използва в подкрепа на триединството, е Исая 48:16, който казва: „Елате при мен, чуйте това; Не съм говорил тайно; откакто стана това, Аз бях там; и сега ме изпрати Господ Иеова и Духът Му.“ Тук се твърди, че „Господ БОГ“ е Отец, „Неговият Дух“ е Светият Дух, а „аз“ е Исус. Интересно е, че в този предполагаем доказателствен текст за триединството „Господ БОГ“ е само Отец, което опровергава триединството. Отново откриваме, че „Неговият Дух“ по някакъв начин трябва да се разграничи от собствения Дух на Отца, с цел да се намери подкрепа за триединството, но няма основание в това твърдение. „Неговият Дух“ е Духът на Отец в този текст. И все пак, както е написано във Версията на крал Джеймс, може да се приеме, че означава, че Отец и Неговият Дух са изпратили Исус. Но в *буквалния превод на Йънг* се казва: „И сега Господ Йехова ме изпрати и Неговия Дух.“ Това е в съответствие с повечето други преводи на този пасаж. *Библията на основен английски език* казва: „Господ Бог ме изпрати и ми даде духа Си“.

В този текст няма нищо, което да изисква участието на три личности. Бог изпратил Сина Си в света и Му дал Духа Си без мярка (Йоан 3:34). Правейки това, Той изпратил както Своя Син, така и Своя Дух в света. Исус казва: „Не вярваш ли, че Аз съм в Отца и Отец в мен? Думите, които ви говоря, не ги говоря от Себе Си; но Отец, Който живее в Мене, Той върши делата“ (Йоан 14:10). Божият Дух е Неговото „аз“ (Йоан 17:5), а не отделна личност. Ето защо Исус можел да каже, че Неговият Отец обитава в Него.

Ако Бог е очаквал хората през първите 4000 години от историята на този свят да вярват, че Той е триединство, Той никак не се е справил добре с обяснението Си в Стария завет. Дори по-лошо от това, Той просто напълно избягва тази тема. Дори предполагаемите „намеци“ за триединство в Стария завет наистина не са помогнали на света да вярва, че Бог е триединство. Ако от Божиите хора се е очаквало да разчитат на такива крехки намеци за триединството, тогава те биха били

оставени да вярват в почти всичко, тъй като в Библията има повече доказателства за почти всяка теория, на която човек може да пожелае да повярва.

Бог казва: „Така казва Господ: Нека мъдрият да не се хвали с мъдростта си, нито силният да не се хвали със своята мощ, нека богатият да не се хвали с богатството си: Но който се хвали, нека се хвали с това, че разбира и познава, че Аз съм ГОСПОД, Който упражнявам милост, правосъдие и правда на земята; защото в тези неща благоволя, казва Господ” (Еремия 9:23, 24). Бог иска хората от старозаветните времена да Го разбират и да Го познават и Той е дал достатъчно информация в Стария завет, за да могат хората от онова време да постигнат това. Информацията, която Бог е предоставил, не включвала доктрината за триединството. Божиите хора по това време са били в състояние да познават Бог достатъчно, за да изградят силни взаимоотношения с Него и да живеят свят живот без триединство. Триединството не е жизненоважна част от християнската религия. Всъщност то е вредно! Да отричаме, че Исус наистина е Божият Син и че действително е умрял, не е полезно за установяването на тясна лична връзка с Бог.

Моля се да се стремите да познаете единствения истински Бог и Неговия Син, Исус Христос, за да можете да имате вечен живот (Йоан 17:3).

Михей 5:2

Някои хора смятат, че Михей 5:2 доказва, че Исус не е роден от Своя Баща преди да бъде създадено нещо. Този текст казва: „Но ти, Витлеем Ефратов, макар да си малък сред хилядите на Юда, все пак от теб ще излезе за мен онзи, който ще бъде владетел в Израел; чийто излизания са от начало, от вечността” (Михей 5:2). Знаем, че този текст се отнася за Исус, защото е цитиран в Матей 2:6, за да докаже, че Той ще се роди във Витлеем.

Този текст казва за Исус, че Неговият „произход е от

вечността“. Тринитаристите понякога цитират това, за да подкрепят идеята, че Исус е без начало. И все пак, по-буквален превод на тази фраза е Неговият „произход е от древността, от древни дни“ (*Английска стандартна версия*). Еврейската дума לְחַיִּים (*мотсавав*), която е преведена като „излизания“, означава „произход“ (*Еврейски лексикон на Гезений*). Стронг я определя като „семеен произход“ (*Еврейски речник на Стронг*). Една версия на Библията превежда тази дума като „родословно дърво“ (*The Message Bible*). На иврит буквално се казва, че Неговият „произход“ е от „дните на вечността“ (странично поле). Произходът или семейният произход на Исус е от дните на вечността.

Вместо този стих да учи, че Исус не е имал начало, той всъщност ни казва кога Исус е имал начало. Семейният Му произход като Син Божи е от дните на вечността или преди времето, такова каквото го познаваме. Този стих буквално казва, че Исус Христос е роден преди да бъде създадено нашето понятие за време. Библията казва за Христос: „Който е образ на невидимия Бог, първородният на всяко създание: защото чрез Него беше създадено всичко, което е на небето и което е на земята, видимо и невидимо, независимо дали са престоли, или господства, или началства, или власти: всичко е създадено чрез Него и за Него; и Той е преди всичко, и всичко чрез Него се сплотява“ (Колосяни 1:15-17). Дори времето, както го познаваме, включително слънцето и луната, са създадени от Исус Христос. Имало е последователност от събития в дните на вечността, но изчисляването на времето, както го познаваме, не е съществувало във вечността, когато Христос бил роден.

Исус Христос е роден преди цялото творение. Той наистина е първородният и образът на невидимия Бог. Бог „сътвори всичко чрез Исус Христос“ (Ефесяни 3:9). Това изключва възможността Исус да е част от творението. „Всички неща бяха направени от него; и без Него не е станало нищо, което е станало“ (Йоан 1:3). Исус Христос наистина е Божият Син. Той е „Синът на Отца в истина и любов“ (2 Йоан 1:3).

Разгледахме всички най-често срещани стихове в Стария

завет, които се използват в опит да се подкрепи доктрината за триединството, и открихме, че липсват в много отношения. Никой от тях не обяснява, че Бог е триединство. Никъде в Стария завет не се казва нещо подобно на „един Бог в три личности“. Освен това нито един от стиховете, които разгледахме, всъщност не казва това, което тринитаристите биха искали да вярваме, че казва. Ако всичко, което трябваше да научите за Бог, беше Старият завет, то тогава е изключително малко вероятно, след като го изучавате, да стигнете до заключението, че Бог е триединство. Единственият начин да стигнете до това заключение е, ако някой първо имплантира тази идея в главата ви и след това ви убеди да мислите, че доказателствените текстове от Стария завет всъщност подкрепят теорията за триединството. Изучаването на Библията, което би открило Триединството в Стария завет е безотговорно и безразсъдно.

Новият завет

В първата част на тази книга разгледахме всички старозаветни текстове, които най-често се използват в подкрепа на троицата/триединството, и видяхме, че то не се преподава в Стария завет. Дори повечето тринитарни теолози ще признаят този факт. И все пак мнозина изглеждат уверени, че Новият завет разкрива, че Бог е триединство.

В тази глава ще разгледаме всички новозаветни „доказателства“, които често се използват, за да докажат, че Бог е триединство.

Съгласен съм с *Енциклопедия Британика* по този въпрос, която казва: „Нито думата Триединство, нито изричната доктрина се появяват в Новия завет, нито Исус и неговите последователи са възнамерявали да противоречат на Шемата в Еврейските писания: „Чуй, о, Израелю: Господ, нашият Бог, е един Господ“ (Второзаконие 6:4).“ (*Онлайн Енциклопедия Британика*, статия: Триединството, www.britannica.com/EVchecked/topic/605512/Trinity.)

Няма да изследваме стиховете, които тринитаристите използват, за да установят, че Исус е Бог, тъй като сме съгласни с Бог, Отец, който казва на Сина Си: „Твоят престол, о, Боже, е до вечни векове: скипърът на правдата е скипърът на Твоето царство. Възлюбил си правдата и си намразил беззаконието; затова Боже, Твоят Бог Те помаза с мирото на радостта повече от Твоите събрата“ (Евреи 1:8, 9). Исус е Бог по природа, както и поради възвишената позиция, която Неговият Отец Му е дал (Филипяни 2:9; 1 Коринтяни 15:24-28). Аз съм човек, защото баща ми е човек. Исус е Бог, защото Неговият Отец е Бог. Ще разгледаме стихове, които се използват в опит да се докаже, че Исус е „Всевишният Бог“ или „единственият истински Бог“.

Той със сигурност не може да бъде Всевишният Бог, докато Неговият Баща е „Богът на нашия Господ Исус Христос, Отец на славата“ (Ефесяни 1:17).

Матей 1:23

„Ето, девица ще забременее и ще роди син, и ще го нарекат с името Емануил, което се превежда: Бог с нас.“

Както беше отбелязано по-горе, Исус е Бог по природа и когато Той е бил тук физически преди 2000 години или когато Духът Му живее в сърцата ни, Бог наистина е с нас. Не само Божият Син е с нас, когато е в сърцата ни, но Неговият Отец също е с нас в Христос, защото „Бог беше в Христос, като примири света със Себе Си“ (2 Коринтяни 5:19). Ако имаме Божия Син в сърцата си, тогава непременно и „Бог е с нас“. Исус казва: „Ако Ме обича някой, ще пази думите Ми; и Отец Ми ще го възлюби, и Ние ще дойдем при него и ще направим обиталище при него“ (Йоан 14:23). Исус е единственият начин да имаме Бог с нас. Дали думата „Бог“ в Матей 1:23 се отнася за Отец или Неговия Син е без значение. Може да се отнася за всеки от тях, без ни най-малък намек, че Бог е триединство.

Матей 3:16, 17

„И когато Исус се кръсти, веднага излезе от водата; и ето, отвориха Му се небесата и той видя Божия Дух да слиза като гълъб и да се спуска върху него; и ето глас от небето, който казваше: Този е Моят възлюбен Син, в Когото е Моето благоволение.“

Горната препратка се използва в опит да се докаже триединството. Аргументът е следният: „Отец говори от небето, Синът е на земята, а Светият Дух слиза като гълъб, следователно и трите трябва да са отделни личности, които заедно правят един Бог.“ В този текст има елементи, които могат да се тълкуват

по този начин, но това не е необходимо.

Като цяло няма съмнение относно позицията на Отец като Бог на небето и този текст демонстрира този факт. Бог се отнася към Своя Син като към „моя възлюбен Син“. Това не изисква от нас да заключим, че Синът по някакъв начин е част от триединство, а по-скоро, че Исус е собственият Син на Бога. Декларацията на Отец, че Исус е Негов Син, не трябва да се тълкува в смисъл, че Исус е „Бог Син, второто лице на триединството“. Бог лесно би могъл да направи това изявление, ако искаше да го повярваме, но вместо това Той просто казва: „Това е Моят възлюбен Син.“ Това не противоречи на нито един от текстовете, които прочетохме в нашите изследвания относно личността на Бог, които заявяват, че Исус е буквално „единородният Божи Син“, на когото е „дарен“ живот от Неговия Отец (Йоан 3:18; 5:26 и т.н.).

Въпросът възниква от факта, че Божият Дух е слязъл от Отца под формата на гълъб. Това е ключовият елемент от текста, който се тълкува в смисъл, че Бог е триединство. И все пак Библията казва, че „Божият Дух“ е слязъл, а не „Бог Светият Дух“. Духът се споменава като собственост на Някой, това е Бог, собственият Дух на Отца, който слязъл като гълъб.

Ако предполагате, че Божият Дух наистина е отделна личност, различна от Бог, Отец, тогава със сигурност човек би очаквал, че този стих се отнася за тази трета личност, възприела формата на гълъб. Ами ако Божият Дух слезе под формата на два гълъба, тогава бихте ли заключили, че има два Божии Духа? Ако видимото проявление на Божия Дух означава, че Светият Дух е отделна личност от Отца, тогава какво правим, когато четем за 120 разделени огнени езика в Деянията, глава втора? Тук четем: „И им се явиха разделени езици като огнени, и седна по един на всеки от тях [общо 120 – стих 1:15]“ (Деяния 2:3). Ако едно видимо проявление на Божия Дух е една отделна личност, тогава 120 видими проявления на Божия Дух трябва да са 120 отделни личности. Ако логиката е здрава в един текст, трябва да е такава и във всички случаи. И все пак знаем, че Светият Дух не е 120 личности. Бог не е съставен от 122 личности. Бог е

една личност, която има Дух, точно както всяко живо същество има дух. Бог е в състояние да изпрати Духа Си навсякъде, където пожелае, и той може да се появи във всяка форма, която пожелае.

120-те видими проявления на Божия Дух нямали за цел да докажат, че Божият Дух е 120 личности, а по-скоро били дадени като знак за присъстващите, че Божият Дух се е излял върху тези хора. Когато Петър обяснил какво се е случило, той цитирал Бог, когато казва: „И това ще се случи в последните дни, казва Бог, ще излея от Духа Си върху всяка плът:... ” Петър не смятал, че разделените езици представляват 120 духа, а по-скоро един Дух, Божият Дух. Бог казва: „Ще излея Моя Дух.“ Това не звучи така, сякаш Той е планирал да изпрати отделна личност, която да Го представлява, а по-скоро означава, че Той е споделил собствения Си Дух с другите. Петър допълнително обяснява: „Затова [Исус], бидейки въздигнат до Божията десница, и като получи от Отца обещанието за Светия Дух, изля това, което вие сега виждате и чувате” (Деяния 2:33). Ако 120-те видими проявления на Божия Дух са предназначени да докажат, че Светият Дух не е личният Дух на Бог Отец, а отделна личност, тогава Петър не е успял да разбере смисъла. Той поддържал идеята, че Светият Дух е собственият Дух на Отец, който Той дал на Своя Син, който след това го е излял върху учениците. Исус казва, че Светият Дух „изхожда от Отца“ (Йоан 15:26).

Когато Исус бил кръстен и Божият Дух слязъл под формата на гълъб, човекът, който го кръстил, не стигнал до заключението, че Светият Дух е отделен индивид. Йоан Кръстител казва: „Видях Духа да слиза от небето като гълъб и да стои върху Него. И аз не Го познавах; но Онзи, Който ме изпрати да кръщавам с вода, Той ми каза: Върху Когото видиш Духа да слиза и да остава върху Него, Той е, Който кръщава със Светия Дух. И видях и свидетелства, че Този е Божият Син” (Йоан 1:32-34).

Тук Йоан свидетелства, че видимото проявление на Божия Дух има за цел да докаже, че Исус ще кръщава със Светия Дух и че Исус е Божият Син. Ако събитията при кръщението на Христос бяха предназначени да докажат, че Бог е триединство, Йоан не

е успял да разбере посланието. Той продължавал да твърди, че Светият Дух е Божият Дух и че Исус е Божият Син. Интересното е, че Йоан нарича Светия Дух „това“ в този текст.

Изводът е, че дори онези, които са били свидетели на събитията при кръщението на Христос, са се отдалечили от това преживяване без разбирането, че Бог е триединство. Те все още вярвали, че Бог е Отец и Исус е Божият Син и Светият Дух е „Божият Дух“. За нас е безотговорно да заключим, че Бог е триединство от Христовото кръщение. Събитията там далеч не доказват доктрината за триединството.

Матей 12:31, 32

„Затова ви казвам, че всякакъв вид грях и богохулство ще бъдат простени на човеците; но хулата срещу Светия Дух няма да бъде простена на човеците. И всеки, който каже дума против Човешкия Син, ще му се прости; но който говори против Светия Дух, няма да му се прости нито на този свят, нито на онзи.“

Някои хора приемат тези стихове като указание, че Бог е триединство. Някои смятат, че можем да богохулстваме срещу Бог, Отец и Неговия Син, Исус Христос, и да ни бъде простено, но че третата личност, наречена Светият Дух, е толкова високо възвишена, че ако хората богохулстват срещу нея, никога не могат да получат прошка. Но колко личности са споменати в този стих? Две: Синът и Светият Дух.

За някои е изненадващо да разберат, че Отец не е споменат по име в този текст. Същото важи и за другите два разказа относно този разговор. Разказът на Марко гласи: „Истина ви казвам, всички грехове ще бъдат простени на хората и богохулствата, с които те богохулстват: Но който хули против Светия Дух, няма да има прошка до века, но е в опасност от вечно осъждане“ (Марко 3:28, 29). Лука пише: „И всеки, който каже дума против Човешкия Син, ще му се прости; но на този, който хули Светия Дух, няма да се прости“ (Лука 12:10). Отец не е конкретно споменат в нито един от тези текстове. След като

разгледахме всички тези разкази, открихме, че се споменават само две личности: Синът и Светият Дух. Тук няма намек за триединство.

Въпреки че Отец не е конкретно споменат по име, Той не липсва в текста, тъй като Исус казва: „Но когато дойде Утешителят, когото ще ви изпратя от Отца, Духът на истината, който изхожда от Отец, Той ще свидетелства за Мене” (Йоан 15:26). Светият Дух произлиза от Отца, защото е Неговият собствен Дух. Хуленето на Светия Дух е богохулство на „Духа на вашия Отец“ (Матей 10:20), защото това е Неговият собствен Дух.

Исус не говорел за внезапна дума или действие срещу Светия Дух, а за непрекъснато отхвърляне на неговите подтици в сърцето. Богохулството срещу Светия Дух е, когато човек упорито пренебрегва нежните убеждения на Божия Дух толкова дълго и упорито, че Божият Дух вече не може да достигне до него. Когато човек стигне до точката, в която е похулил Светия Дух, това не е защото Бог се е отказал от него, а защото този човек е запушвал ушите си, за да не чуе Божиите инструкции толкова дълго, че колкото и да се опитва Бог да достигне до него, той не може вече да чува Божиите молби отправени към сърцето му.

Фараонът от времето на Моисей бил стигнал дотам. Сърцето му било толкова закоравяло, че Той отказал да направи това, което Господ казвал (Изход 8:32). Бог казва: „Не закоравявайте сърцето си, както в Мерива и както в деня на изкушението в пустинята“ (Псалми 95:8). След като сърцето на човек се закорави срещу гласа на Божия Дух, той е извършил „смъртния грях“, за който говори Йоан. (Виж 1 Йоаново 5:16.)

Библията казва: „Не оскърбявайте Светия Божий Дух, чрез който сте запечатани за деня на изкуплението” (Ефесяни 4:30). Божият Дух е това, което ни запечатва или ни подготвя за деня, когато Христос ще дойде да изкупи Своя народ. Ако непрекъснато отхвърляме единствения път, по който Бог може да работи в живота ни, тогава няма нищо повече, което Той може да направи за нас. Ето защо няма прошка за хулата против

Светия Дух. Не че Бог не желае да прости, а човекът, който прави това, не желае да се покае и да му бъде простено.

Матей 28:19

Исус казал на учениците Си: „Даде Ми се всяка власт на небето и на земята. И така, идете и научете всичките народи, като ги кръщавате в името на Отца и Сина и Светия Дух, като ги учите да пазят всичко, което съм ви заповядал; и ето, Аз съм с вас през всичките дни до свършека на света” (Матей 28:18-20). Искал ли е Исус Неговите ученици да рецитират тази формула при кръщението и да учат хората, че Бог е триединство?

Петър, който бил ученик на Исус, очевидно е присъствал, когато Исус е дал тази заповед. Ако искаме да знаем какво е имал предвид Исус с нея, можем да се доверим на Петър, за да ни даде правилното разбиране. Нека се обърнем към текста от Писанието, където тази заповед на Исус е изпълнена за първи път. В Деяния втора глава Петър казва: „Покайте се и всеки от вас да се кръсти в името на Исус Христос за прощение на греховете, и ще приемете дара на Светия Дух” (Деяния 2:38). Тук Петър инструктира тези хора да бъдат кръстени в името на Исус Христос, а не в три отделни имена. Но да предположим, че Петър временно е забравил заповедта на Исус. Нека намерим повече доказателства.

В Деяния, 10-та глава, Петър „заповяда [Корнилий и братята му] да бъдат кръстени в името Господне” (Деяния 10:48). От тези стихове става ясно, че Петър трябва да е разбрал заповедта на Исус по различен начин, от този на повечето тринитаристи днес. Но може би само Петър е разбирал заповедта по този начин.

Когато Петър и Йоан дошли в Самария, те намерили група хора, които били „кръстени в името на Господ Исус” (Деяния 8:16). Очевидно Петър не бил сам в своето разбиране на Исусовата заповед.

Ами Павел? Имайте предвид, че Павел казва за евангелието, което проповядва: „Нито го приех от човек, нито бях научен, а

чрез откровението на Исус Христос“ (Галатяни 1:12). Как Исус научил Павел да кръщава?

Когато Павел посетил Ефес, той срещнал някои братя там, които били кръстени само чрез кръщението на Йоан. Павел ги инструктира за Христос и „като чуха това, те се кръстиха в името на Господ Исус“ (Деяния 19:5).

В Библията не се споменава някой да кръщава с три отделни имена на три отделни лица. Тогава има три възможности, които биха могли да обяснят това. 1) Учениците са били в директен бунт срещу Исус и умишлено не са се подчинили на Неговата заповед. 2) Учениците разбират заповедта на Исус по различен начин от повечето тринитаристи днес. 3) Исус никога не е давал заповед да се кръщава „в името на Отца и Сина и Светия Дух“.

Най-разумната от тези възможности е номер две. Учениците очевидно разбират заповедта на Исус по различен начин от повечето тринитаристи днес. Думата кръщавам не винаги означава „да потопя в буквална вода“.

Нека го погледнем по друг начин. Исус ни е възложил да кръщаваме в името на Отца и Сина и Светия Дух (πνευμα – пнеума). Дали Исус се е опитвал да проповядва идеята за триединството, давайки това поръчение? Ако е така, Той би противоречал на други твърдения, които е направил, както и на много изявления, направени от други писатели на Библията. В стиха няма нищо, което да казва, че има три личности в Божеството. В него няма нищо, което да казва кой е Бог. Думата „Бог“ напълно липсва в стиха. Научаваме другаде в Библията, че „единственият Бог“ е Отец. Павел пише: „За нас има само един Бог, Отец, от Когото е всичко, и ние в Него; и един Господ Исус Христос, чрез Когото е всичко, и ние чрез Него“ (1 Коринтяни 8:6). Библията използва израза „Бог Отец“ тринадесет пъти, но никога не казва „Бог Син“ или „Бог Свети Дух“.

Забележете също, че стихът казва, че трябва да кръщаваме „в името на...“ Защо е единствено число, ако се предполага, че има три личности? Думата име в Библията често се отнася за характера на индивида. Името на Яков било променено

на Израил, защото характерът му се бил променил. Ако вярваме, че този стих се отнася за действителните имена на три личности, както предполагат повечето тринитаристи, тогава би било невъзможно да изпълним заповедта. Текстът казва да се кръщава „в името на...“ Простото рецитиране на изявлението „Аз те кръщавам в името на Отца, и Сина, и Светия Дух“ не изпълнява заповедта. За да кръстим някого в името на личност, трябва да знаем името на тази личност. За нас би било възможно да кръщаваме в буквалното име на Отец, защото знаем Неговото име: Яхве или Йехова. За нас също би било възможно да кръщаваме в буквалното име на Сина, защото знаем името Му: Исус или Йешуа на иврит. Но не е възможно да кръстим някого в буквалното име на Светия Дух, защото никой не знае това име, ако съществува.

Отец помазал Сина Си със собствения Си Дух. Бог казал на Сина Си: „Ти си възлюбил правдата и си намразил беззаконието; затова, Боже, Твоят Бог Те помага с мир на радост повече от Твоите събрата“ (Евреи 1:9). „Защото Този, когото Бог изпрати, говори Божиите думи; тъй като Бог не Му дава Духа с мярка“ (Йоан 3:34). Както ясно е показано, Отец е дал на Своя Син Духа Си. Какъв тип дух е дал Той? Със сигурност това е Светият Дух. Библията споменава няколко различни вида духове. Четем за „нечестив дух“, „зъл дух“, „нечист дух“, „ням дух“, „превъзходен дух“, „кротък дух“, „наранен дух“, „сломен дух“, „високомерен дух“, „верен дух“ и „добър дух“. Всички тези духове се различават чрез прилагателното, което ги описва. Знаем, че Бог, Отец, има дух (Матей 10:20) и може ли този дух да бъде нещо друго или нещо по-малко от Свят? Думата „Свят“ е прилагателно във всеки случай, независимо дали на английски (или на български) или на гръцки. „Свети Дух“ не е име, а описание на Божия Дух.

Исус не дава конкретна формула от думи, които проповедникът да рецитира при кръщението. Ние знаем това, защото:

1) Няма запис в Библията някой да използва тази формула при кръщение.

2) Всички записани примери за хора, които кръщават след като е дадена тази заповед, показват, че това е направено в името на Исус. (Вижте Деяния 2:38; 8:16; 10:48; 19:5.)

3) Думата име е в единствено число, което показва, че има препратка към характера, а не към собствените имена на индивидите.

4) Не би било възможно буквално да кръщаваме в правилното име на Светия Дух, защото не ни е дадено това име, ако такава име съществува.

След като осъзнаем, че Христос възлага на Своите ученици да кръщават в характера на Отца, и Сина, и Светия Дух, за нас е по-лесно да разберем Неговите думи. Няколко пъти в Библията думата кръщавам се отнася за нещо различно от буквално потапяне във вода. Например:

Дълго след буквалното кръщение на Христос във вода Той казва: „Имам кръщение, с което да бъда кръстен; и как съм притеснен, докато се изпълни!“ (Лука 12:50). Тук е очевидно, че Исус не е имал предвид да бъде буквално потопен във вода, а по-скоро преживяване, което Му предстои. Това преживяване щяло да бъде толкова интензивно, че можело да се опише с думата кръщавам (*баптизо*), която буквално означава „да потопя, да заляя“ (Гръцки речник на Стронг).

Исус използва думата кръщавам по същия начин в следните стихове, когато казал на Яков и Йоан, които поискали високи позиции в небето: „Не знаете какво искате. Можете ли да пиете от чашата, която Аз ще пия, и да се кръстите с кръщението, с което Аз се кръщавам? Казват му: Можем. И той им каза: Наистина ще пиете от моята чаша и ще се кръстите с кръщението, с което аз се кръщавам; но да седнете отдясно и отляво не е мое да дам, но ще се даде на тези, за които е приготвено от Моя Отец“ (Матей 20:22, 23).

В тези стихове Исус използва думата кръщавам, за да обозначи преминаване през огромно преживяване. Павел използва думата по този начин, когато пише: „Защото всички вие, които сте се кръстили в Христос, с Христос сте се облекли“

(Галатяни 3:27). Да бъдеш кръстен в Христос е повече от просто потапяне във вода, а по-скоро показва пълно посвещение на Христос.

Можем да погледнем на думите на Христос в Матей 28:19 по следния начин: „Идете, прочее, и научете всичките народи, като ги потопите в името [характера] на Отца, и на Сина, и на Светия Дух“ (Матей 28:19 Ротерамска версия). Тази заповед е тясно свързана със заповедта за проповядване. Христос иска Неговите ученици да разберат истината за Бог, Неговия Син и Светия Божи Дух.

Исус казва: „Идете, прочее, научете всичките народи, като ги кръщавате в името на Отца и Сина и Светия Дух, като ги учите да пазят всичко, което съм ви заповядал; и, ето, Аз съм с вас през всичките дни до свършека на света“ (Матей 28:19, 20). Точно преди и веднага след Неговата заповед да кръщаваме, Исус ни казва да учим всички народи. На какво да ги научим? Исус казва: „Всичко, което съм ви заповядал“. Ние трябва да учим хората на същите неща, които Исус проповядвал, когато бил тук. Исус учил ли е някога, че Бог е триединство? Кой е Бог според Исус? Исус казва, че Неговият Баща е „Господ на небето и земята“ (Лука 10:21), „по-велик от всички“ (Йоан 10:29) и „единственият истински Бог“ (Йоан 17:3).

Когато говорел със самарянката при кладенеца, Исус ѝ казал: „Вие се покланяте на това, което не знаете: ние знаем на какво се покланяме, защото спасението е от евреите. Но идва час, и сега е, когато истинските поклонници ще се покланят на Отца с дух и истина; защото Отец търси такива поклонници. Бог е дух; и които Му се покланят, трябва да Му се покланят с дух и истина“ (Йоан 4:22-24). Исус идентифицира Бог като Свой Баща и се обръща към Него, използвайки местоимението „Той“ в единствено число и гръцката дума в единствено число *θεός* (*Теос* — Бог). Според Исус Бог е Неговият Баща.

Той също казал: „Това е Божието дело, да вярвате в Този, когото Той е изпратил“ (Йоан 6:29). Тук Исус говори за Бог като за някой различен от самия него, като за този, който Го е изпратил в света. Несъмнено Исус имал предвид Своя Отец.

Исус казал на Своите обвинители: „Искате да убиете Мене, Човека, който ви казах истината, която чух от Бога; Авраам не е направил това“ (Йоан 8:40). След това продължил: „Ако Бог беше ваш Баща, вие щяхте да ме обичате, защото Аз излязох и дойдох от Бога; нито съм дошъл от себе си, но Той ме изпрати“ (Йоан 8:42). Той също така заявява: „Ако почитам сам себе си, славата ми е нищо: Моят Отец е, който Ме почита; за когото вие казвате, че е ваш Бог“ (Йоан 8:54). Исус признава, че Богът на евреите е Неговият Баща. Той никога не е предложил каквато и да е корекция на евреите по този въпрос, а по-скоро е подсилвал тяхното разбиране чрез всяко от изявления Си за Бог.

Исус увещава: „Да се не смущава сърцето ви; вярвайте в Бога, вярвайте и в Мене“ (Йоан 14:1). Отново, Исус говори за Бог като за някой различен от самия него. В последната Си молитва със Своите ученици Исус казва на Своя Отец: „А това е вечен живот, да позная Тебе, единствения истинен Бог, и Исус Христос, Когото си изпратил“ (Йоан 17:3). Исус дал да се разбере пределно ясно, че има само един Бог, който е Негов Баща. Исус не просто Го нарекъл „Бог“, нито дори „истински Бог“; но „единственият истински Бог“. Това не оставя място някой друг да бъде истинският Бог. Това също не позволява на самия Исус да бъде част от „единствения истински Бог“. Той говори за Себе Си като отделен и различен от единствения истински Бог. Забележете също, че Неговият език напълно изключва всякаква необходимост от познаване на трето същество. Има само две Личности, които е необходимо да познаваме, Бог, Отец и Неговият единороден Син.

След Неговото възкресение разбирането Му за това кой е Бог не се променило. Той казал на Мария: „Не ме докосвай; защото още не съм се възнесъл при Моя Отец; но иди при братята Ми и им кажи: Възнасям се при Моя Отец и вашия Отец; и при моя Бог, и при вашия Бог“ (Йоан 20:17).

Последователно през целия Си живот Исус учи, че Бог е Негов Баща и никой друг. Четиридесет дни след Своето възкресение Исус направил изявление, което мнозина смятат за нещо противоположно на това, на което Той учи през целия Си живот.

Исус казал на учениците Си: „Идете, прочее, научете всичките народи, като ги кръщавате в името на Отца и Сина и Светия Дух, като ги учите да пазят всичко, което съм ви заповядал; и ето, Аз съм с вас винаги, дори до края на света. Амин“ (Матей 28:19, 20). Някои хора приемат тези думи като доказателство, че Исус е учел, че Бог не е една Личност, а три. Но това би превърнало последните Му думи на земята в нещо противоположно на това, което Той е проповядвал през целия Си живот. Ако искаме да определим кой е Бог в този стих, като го сравним с други стихове, ще трябва да стигнем до заключението, че това е „Отец“.

Ако Исус се е опитвал да ни научи, че Бог е триединство от три личности в Матей 28:19, какво трябва да заключим от това? Исус променил ли е мнението си за това кой е Бог? Дали Той е изненадал учениците Си с нова концепция за Бог в последния Си разговор с тях? Ако е така, Неговите ученици изглежда не са разбрали посланието. Неразривно свързана със заповедта на Исус относно кръщението е Неговата заповед да учат хората „да спазват всичко, което съм ви заповядал“. Ние трябва да учим хората на същото, което Исус е учил. Исус учи без изключение, че Бог е Неговият Баща. Да приемем, че думите на Исус в Матей 28:19 означават нещо напълно противоположно на Неговото учение през целия Му живот означава да не се подчиним на заповедта Му да учим хората, както Той ги е учил.

В Деяния 2:38 виждаме демонстрирани принципите на великото поръчение. В деня на Петдесетница Петър провъзгласява: „Покайте се и всеки от вас нека се кръсти в името на Исус Христос за опрощаване на греховете и ще получите дара на Светия Дух. Защото за вас е обещанието и за децата ви, и за всички далечни, колкото Господ, нашият Бог, призове“ (Деяния 2:38). Отец ни призовава или привлича (Йоан 6:44) към Христос, ние сме буквално кръстени в името на Исус Христос и Отец ни дава дара на Светия Дух, който да ни води в нашия християнски живот.

Кръщението представлява смъртта, погребението и възкресението на Исус. Има смисъл да бъдеш кръстен само в

името на Исус Христос, защото Той е този, който е умрял, а не Отец или третата личност, наречена Светия Дух.

Някои питат: „Ако Исус не е искал да мислим, че Светият Дух е отделна личност, защо Го споменава в тази формула?“ Това е добър въпрос. В наставлението си Петър споменава покаяние пред Бога, кръщение в името на Исус и дара на Светия Дух. Исус спомена и трите, защото е наложително Неговите ученици да разберат какво е учил за Бог, Отец, Исус Христос и Светия Дух. Ако Исус изостави Светия Дух в Неговото поръчение, тогава хората вероятно щели да останат без знанието, че Христос живее в нас чрез Своя Дух. Хората могат да останат невежи относно съществуването на Светия Дух. Това би било ужасно! В Библията имало някои ученици, които били оставени в това състояние.

Когато бил в Ефес Павел срещнал няколко братя и ги попитал: „Приехте ли Светия Дух, след като повярвахте? А те му казаха: Дори не сме чули, че има Свети Дух“ (Деяния 19:2). Павел ги научил за Светия Дух и „като чуа това, те се кръстиха в името на Господ Исус“ (Деяния 19:5). Интересно е, че макар Павел да учи тези ученици конкретно за Светия Дух като елемента, който им липсва, той все пак ги кръщава в името на Исус Христос, а не в името на Отца, Сина и Светия Дух.

Исус иска Неговата църква да се възползва от цялото евангелие, включително богатия дар на Неговия Дух. Би било опасно да оставим хората без знанието за прекрасния дар на Божия Дух.

Матей 28:19 със сигурност не доказва триединство, нито доказва, че Светият Дух е отделно същество от Отец и Неговия Син. Ако искаме да намерим доказателство за тези доктрини в Библията, трябва да потърсим другаде.

Йоан 1:1-3

„В началото беше Словото, и Словото беше у Бога, и Словото беше Бог. Същото беше в началото с Бога. Всички неща бяха направени от него; и без Него не е станало нищо, което е станало“ (Йоан 1:1-3).

Тук Исус е наречен „Бог“, но има ясно разграничение между Него и „Бог“, с когото Той е бил. Богът, с когото бил Исус, е Бог, Отец. Исус не бил същият „Бог“, с когото бил, а по-скоро Исус бил Бог в смисъл, че бил божествен точно като Неговия Баща. Отец е Бог и затова Неговият Син също е Бог по природа. Библейските гръцки учени като цяло са съгласни, че вторият път, когато думата „Бог“ се използва в Йоан 1:1, тя се използва като „качествено съществително“, за да опише качествата на „Словото“. Харнър казва, че съществителните имена „с анартрозен [без член] предикат, предхождащ глагола, са предимно качествени по значение“ (*The Journal of Biblical Literature*, Филип Б. Харнър, статия „Качествени анартрозни предикатни съществителни: Марк 15:39 и Йоан 1:1.“) „Изречението може да се преведе като „същата природа като Бог“. Това би бил един от начините за представяне на мисълта на Йоан, която, както разбирам, е, че хо логос [„словото“], не по-малко от хо теос [„Богът“], има природата на теос.“ (*пак там*)

Аз съм човек, защото баща ми е човек. Исус е Бог, защото Неговият Отец е Бог. Това е, което Йоан подчертава, когато заявява, „Словото беше Бог“.

Йоан 5:17, 18

„Но Исус им отговори: Моят Отец работи досега, и Аз работя. Затова юдеите искаха още повече да го убият, защото той не само нарушаваше съботата, но също така казваше, че Бог е негов Баща, правейки по този начин себе си равен на Бога.“

Някои са използвали тези текстове в опит да докажат, че Исус е твърдял, че е върховният Бог, равен на Бащата във всяко

отношение. Но, за да се стигне до това заключение, трябва да се игнорира непосредственият контекст. Още следващият стих записва отговора на Исус срещу това обвинение. „Тогава Исус отговори и им рече: Истина, истина ви казвам, Синът не може да върши нищо от себе си, освен това, което вижда Отец да прави; защото каквото прави Той, същото прави и Синът ... Защото Отец не съди никого, а е поверил целия съд на Сина... Защото както Отец има живот в Себе Си; така е дал и на Сина да има живот в Себе Си; И Му е дал власт да извършва и съд, защото е Човешкият Син... Аз не мога да върша нищо от Себе Си; както чувам, съдя; и Моят съд е справедлив; защото не търся Моята воля, а волята на Отца, Който Ме е пратил” (Йоан 5:19, 22, 26, 27, 30).

В отговор на обвинението, че твърдението, Аз съм Син Божии, прави Исус равен на Неговия Баща, Исус казва, че не може да направи нищо от Себе Си, че Неговият Баща Му е поверил съд, дал Му е живот и власт. Исус директно отхвърлил обвинението, че е равен на Своя Баща. Личност напълно равна на Всевишния Бог не би могла да получи власт и живот от Него.

Моля, не ме разбирайте погрешно. Исус е равен на Своя Отец в много отношения. Исус е точно равен на Отец по природа. Аз съм човек, защото родителите ми са хора. Исус е Бог, защото Неговият Отец е Бог. В допълнение към споделянето на същата природа като тази на Неговия Баща, Бог високо въздигнал Исус и Му дал власт над цялата вселена. На Исус е дадена възвишена позиция, Той е направен равен на Отец. Отец постави всичко под Исус, освен Себе Си (1 Коринтяни 15:27). Отец все още е „по-велик от” Исус по власт (Йоан 14:28).

Четенето на Библията разкрива ясни разлики между Отец и Сина. Следва частичен списък, показващ авторитета на Отец:

- **Той е този, който изпратил Сина Си.**

„И ние видяхме и свидетелстваме, че Отец изпрати Сина да бъде Спасител на света“ (1 Йоаново 4:14).

- **Той е този, който е дал на Сина Си дело за**

вършене.

Исус каза: „Аз Те прославих на земята; свърших делото, което Ми даде да върша“ (Йоан 17:4).

- **Той е този, който заповядва на Сина Си какво да казва и говори.**

Исус каза: „Защото не съм говорил от себе си; но Отец, който Ме изпрати, Той Ми даде заповед какво да кажа и какво да говоря“ (Йоан 12:49).

- **Той е този, който дал на Сина Си власт над всяка плът.**

Исус казва: „Както си му дал власт над всяка плът, така и той ще даде вечен живот на всички, които си му дал“ (Йоан 17:2).

- **Той е този, който дал власт на Своя Син.**

Исус казал, че Неговият Отец „му е дал власт да извършва и съд, защото е Човешкият Син“ (Йоан 5:27).

- **Той е този, който казва на Сина Си да седне от дясната Му страна.**

„Но на кой от ангелите е казал някога: Седни от дясната ми страна, докато положи враговете ти за твое подножие?“ (Евреи 1:13).

- **Той е този, който помазва Своя Син.**

„Обикнал си правдата и си намразил беззаконието; затова, Боже, Твоят Бог Те помаза с мирото на радост повече от Твоите събрата“ (Евреи 1:9).

- **Той е този, който дал Своя Дух на Сина Си.**

„Защото Този, когото Бог изпрати, говори Божиите думи; защото Бог не Му дава Духа с мярка“ (Йоан 3:34).

- **Той е този, който дал на Сина Си да има живот в Себе Си.**

„Защото както Отец има живот в Себе Си; така даде и на Сина да има живот в Себе Си“ (Йоан 5:26).

- **Той е този, който дал на Сина Си цялата власт на небето и земята.**

„И Исус дойде и им говори, казвайки: Даде Ми се всяка власт на небето и на земята“ (Матей 28:18).

- **Той е този, който високо въздигнал Своя Син.**

„Затова и Бог Го превъзнесе...“ (Филипяни 2:9).

- **Той е този, който даде на Сина Си име, което е над всяко име.**

„Затова и Бог Го възвиси и Му даде име, което е над всяко име“ (Филипяни 2:9).

- **Той е този, който е предал всичко в ръката на Сина Си.**

„Отец люби Сина и е предал всичко в Неговата ръка“ (Йоан 3:35).

- **Той е този, който е поверил целия съд на Своя Син.**

„Защото Отец не съди никого, но е поверил целия съд на Сина“ (Йоан 5:22).

- **Той е този, на когото Христос ще бъде подчинен за цялата вечност.**

„И когато всичко Му бъде покорено, тогава и самият Син ще се покори на Този, Който Му е покорил всичко, за да бъде Бог всичко във всичко“ (1 Коринтяни 15:28).

- **Той е този, който е главата на Христос.**

„Но искам да знаете, че глава на всеки човек е Христос; и глава на жената е мъжът; а глава на Христос е Бог“ (1 Коринтяни 11:3).

- **Той е Богът на нашия Господ Исус Христос.**

„За да може Бог на нашия Господ Исус Христос, Отец на славата, да ви даде дух на мъдрост и откровение в познанието за Него“ (Ефесяни 1:17).

В никакъв случай не намираме, че е вярно обратното. Синът никога не е изпращал Отец никъде. Той никога не е дал на Отца дело за вършене, нито Му е заповядал какво трябва да говори. Синът никога не е давал власт на Своя Отец. Никога не е помазвал Своя Отец. Никога не е дал живот на Своя Отец. Бащата никога не е и никога няма да бъде подчинен на Своя Син. Синът не е глава на Отец, нито е Негов Бог. Повечето хора признават, че Отец има най-висок ранг. Непрекъснатият опит на привържениците на триединството да направят Сина абсолютно равен на Отца е на практика доказателство, че Той не е такъв. Те никога не се опитват да докажат, че Отец е равен на Сина. Вярно е, че Исус е равен на Своя Баща в много отношения, включително природата, но във всеки от аспектите, споменати в горните стихове, Отец заема най-високата позиция. Всъщност Той е единственото същество в Библията, на което е дадена титлата „Всевишен“ (Марко 5:7; Лука 1:32).

Колко най-висши нива можете да имате? Ако има повече от едно най-висше ниво, значи току-що сте елиминирали най-висшия, защото сега имате комитет от най-висши. Може да има само един Всевишен.

Павел пише: „Но искам да знаете, че глава на всеки човек е

Христос; и глава на жената е мъжът; а глава на Христос е Бог” (1 Коринтяни 11:3). Обяснявайки йерархията, Павел спрял, когато стигнал до Бога. Защо? Той не можел да отиде по-високо! Бащата е върховният Бог и е главата на Христос.

Исус никога не е твърдял, че е равен във всяко отношение на Своя Отец. Вместо това, Той много ясно показва, че Неговият Отец е по-велик от Него. Исус казва: „Моят Отец е по-голям от мен“ (Йоан 14:28). Той също казва: „Моят Отец ,... е по-велик от всички“ (Йоан 10:29).

Йоан 8:58

„Исус им каза: Истина, истина ви казвам, преди Авраам да бъде, Аз съм.“

Много тринитаристи използват това като убедително доказателство, че Христос е Всевишният Бог, защото Той използва термина „АЗ СЪМ“ по отношение на Себе Си. Такъв ли е обаче случаят? Библията казва, че Исус е „Синът на Всевишния“ (Лука 1:32). Демоните дори са наясно с този факт. Един ден обсебен мъж се приближил до Исус и казал: „Исусе, ти сине на Всевишния Бог?“ (Марко 5:7). Исус е Синът на Всевишния Бог, а не самият Всевишен Бог.

Нека да разгледаме Изход, единственото място, където терминът „АЗ СЪМ“ се използва в Стария завет. Моисей видял странно явление - храст, който гори но не изгаря. Библията казва: „И ангелът Господен му се яви [на Мойсей] в огнен пламък изсред един храст; и той погледна, и ето, храстът гореше в огън, но не изгаряше“ (Изход 3:2). Кой се явил на Мойсей? „Ангелът Господен.“ Кой е това? Когато Моисей се приближил до храста, ангелът Господен казал: „Не се приближавай тук; събуй обувките от нозете си, защото мястото, на което стоиш, е свята земя“ (Изход 3:5). Четохме за подобно събитие с Исус Навин, когато той се канел да обкръжи Ерихон.

„И стана така, когато Исус Навин беше наблизо до Ерихон, той вдигна очи и погледна, и ето, срещу него стоеше човек с

изваден меч в ръката си; и Исус Навиев отиде при него и му каза: С нас ли си, или с нашите противници? И той каза: Не; но като началник на Господното войнство съм дошъл сега. И Исус Навиев падна по лицето си на земята и се поклони, и му каза: Какво казва господарят ми на слугата си? И военачалникът на Господното войнство каза на Исус Навин: Събуи обувките от крака си; защото мястото, на което стоиш, е свято. И Исус Навин направи така” (Исус Навин 5:13-15).

Тук началникът на Господното войнство се явил на Исус Навин и му казал да събуе обувките от краката си, защото земята, на която стоял, била свята. Знаем, че това не бил ангел, защото ангел не би приел поклонение. Йоан започнал да се покланя на един ангел и той му казал: „Внимавай, не го прави: аз съм съслужител на теб и на братята ти, които имат свидетелството за Исус: поклони се на Бога, защото свидетелството на Исус е духът на пророчеството“ (Откровение 19:10). Ние знаем, че началникът на Господното войнство, който се явил на Исус Навин, не бил Бог, Отец, защото „Никой никога не е виждал Бога; Единородният Син, Който е в лоното на Отца, Той Го изяви“ (Йоан 1:18). Друга причина, поради която това не може да е Отец, е, че тази личност се идентифицира като „водач на Господното войнство“, а не като „Самият Господ“. Единственият останал, който би могъл да бъде това, е Исус Христос.

Христос се явил на Исус Навин и му казал да събуе обувките от краката си, защото земята, на която стоял, била свята. Христос често е наричан „ангелът Господен“. Думата „ангел“ означава пратеник и не винаги се отнася до класа същества, известни като ангели. Исус не е буквален ангел, но Той е най-важният пратеник на Бог. Бог казал на Моисей: „Ето, изпращам ангел пред теб, за да те пази по пътя и да те заведе на мястото, което съм приготвил. Внимавайте на Него и слушайте гласа Му, не Го предизвиквайте; защото Той няма да прости престъпленията ви; защото моето име е в Него“ (Изход 23:20, 21). Ние също четем: „И Божият ангел, който вървеше пред израилевия стан, се отдръпна и отиде зад тях; и облачният стълб, който се движеше пред тях, застана зад тях“ (Изход 14:19). Христос бил Този, който вървял пред израилтяните. Павел пише, че

те „всички пиеха едно и също духовно питие, защото пиха от онази духовна канара, която ги следваше: и тази канара беше Христос“ (1 Коринтяни 10:4).

Виждаме, че единственият път, когато изразът „АЗ СЪМ“ се използва в Стария завет като име, се отнася за Христос. Как тогава някой може да каже, че понеже Той използвал същия израз в Новия завет, това означава, че Той е Всевишният Бог?

Някои твърдят, че изразът „АЗ СЪМ“ означава „вечно съществуване“ или „без начало“. Но това не е правилното определение на термина. Еврейската дума е חַיָּה - *хайах* в несвършено време, което означава:

1) да бъде, да стане, да се случи, да съществува, да се случи, да изпадне

1а) (форма на глагола Куал)

1а1а) да се случи, да изпадне,

1а1б) да се случи,

1а2) да възникне, да стане

1а2а) да възникне, да се появи, да дойде

1а2б) да стане

1а2б1) да стане

1а2б2), за да стане като

1а2б3) да бъде учреден, да бъде установен

1а3) да бъде

1а3а) да съществува

1а3б) да пребъде, да остане, да продължи (с дума за място или време)

1а3в) да стои, да лежи, да бъде в, да бъде разположен (с дума за местност)

1а3г) да придружавам, да бъда с

1б) (формата на глагола Нифал)

161) да се случи, да се направи, да се осъществи

162) да бъде направено, да бъде завършено, да бъде изчезнало

(Еврейски лексикон на Браун-Драйвър-Бригс).

Думата *хях* има няколко значения, едно от които е „да възникне“. Самата дума не изисква вечно съществуване в безначално минало. Тук обаче се използва в несвършено време, което може да се отнася за минало, настояще и бъдеще. Някои заключават от това, че „АЗ СЪМ“ означава „без начало“. Но нека видим как тази дума се използва точно в същото граматическо време на други места в Библията.

За първи път тази дума е използвана в Битие 1:2, където се казва: „И земята беше [*хях* в перфектно време] без форма и празна;... ” Тук *хях* се използва в перфектно време и се отнася за завършено действие в миналото. Земята била без форма, но вече не е без форма. Това състояние е минало. Следващият стих гласи: „И Бог каза: Да бъде [*хях* в несвършено време] светлина; и стана светлина” (Битие 1:3). Тук *хях* се използва в несвършено време (точно както в Изход 3:14), за да изрази състояние, което продължава. Светлината започва в първия ден, но продължава и до днес. Тук откриваме, че *хях* в несвършена форма не означава „без начало“. Всъщност, точно обратното; в този случай тя показва начало.

Хях в несвършено време се използва и за хора. Бог казал: „Аз ще ходя сред вас и ще бъда ваш Бог, а вие ще бъдете [*хях* в несвършена форма] Мой народ.” (Левит 26:12; вижте също Битие 9:26; 41:40; Съдии 11:9; Рут 2:13; 2 Царе 15:34.)

Исус е АЗ СЪМ от Изход 3:14 и Йоан 8:58, но това не означава, че Той не е получил живот от Своя Отец, както самият Той свидетелства, „Защото както Отец има живот в Себе Си; така е дал и на Сина да има живот в Себе Си” (Йоан 5:26). Нито употребата на този термин от Него показва, че Той е Всевишният Бог. Писанията наричат Исус „Синът на Всевишния Бог“, „Синът на Всевишния“ (Марко 5:7; Лука 1:32). Бащата е единственото същество, което се нарича „Всевишният“, „Най-висшият“, „над

всичко“ и т.н.

Моля, не позволявайте на създадени от човека теории да ви попречат да признаете Бог, Отец, като единствения всевишен Бог и Исус Христос като Негов възлюбен Син.

Чудесата на Исус

Когато Исус бил тук, Той възкресявал мъртвите, изцелявал болните, контролирал времето и т.н. Исус посочил тези чудеса като доказателство, че е изпратен от Бог. Когато Йоан Кръстител изпратил хора при Исус, за да разберат дали Той е Месията, „Исус им отговори като каза: Идете и покажете на Йоан това, което чувате и виждате: слепите проглеждат и куците ходят, прокажените се очистват и глухите чуват, мъртвите се възкресяват и на бедните се проповядва Евангелието“ (Матей 11:4, 5).

Някои са решили, че понеже Исус е бил в състояние да извършва чудеса, Той е притежавал всемогъща сила, когато е бил на земята като човек. Няма съмнение, че Исус притежава цялата власт сега, защото Той казва след Своето възкресение: „Даде Ми се всяка власт на небето и на земята“ (Матей 28:18). Но въпросният период е времето, когато Христос живее на земята като човек. Ако Той е имал всемогъща сила като човек, реалността на Неговото страдание в Гетсиманската градина и на кръста би била под въпрос. (Моля, вижте главите отнасящи се за смъртта на Христос в нашата книга, *Разбиране на Божията персоналност*, за подробно обяснение на тази идея)

Способността да се правят чудеса доказва ли, че някой притежава всемогъща сила? Петър казва: „Бог помаза Исус от Назарет със Светия Дух и със сила: Който обикаляше, правейки добро и изцелявайки всички, които бяха угнетявани от дявола; защото Бог беше с него“ (Деяния 10:38). Тук Петър посочва, че извършването на чудеса доказва, че Бог е с Исус, а не, че Той има всемогъща сила. Исус потвърдил това, когато казал: „... Отец, Който обитава в Мене, Той върши делата“ (Йоан 14:10).

Ако способността за извършване на чудеса доказва, че някой е всемогъщ, би трябвало да заключим, че много хора в Библията са били всемогъщи. Бог излекувал проказа чрез Исус. Той направил същото и чрез Елисей (4 Царе 5:9-14). Бог възкресил мъртви чрез Исус. Той направил същото чрез Елисей (4 Царе 4:32). Бог отворил очите на слепи чрез Исус. Бог затворил и отворил очите на цяла армия чрез Елисей (4 Царе 6:18-20). Бог контролирал времето чрез Исус. Бог направил така, че да не вали дъжд 3½ години и след това дъждът дошъл чрез Илия (Яков 5:17, 18). Това са само няколко примера за това как Бог върши чудеса чрез другите. Исус казва: „Който вярва в Мене, делата, които Аз върша, и той ще ги върши; и по-големи дела от тези ще извърши; защото отивам при Отца Си“ (Йоан 14:12). Исус не обещава да предаде всемогъща сила на учениците Си, а по-скоро да върши чудеса чрез тях.

Извършването на чудеса не доказва, че този, който физически е заповядал или извършил чудото, е всемогъщ. Със сигурност е вярно, че Исус имал повече власт от всеки човек, докато е бил тук. Отец бил заповядал на ангелите да Му се покланят, докато бил на тази земя (Евреи 1:6). Той можел да заповяда да се направи нещо и те щели да се подчинят на заповедта Му (Матей 8:5-10; 4:3). И все пак Исус признава, че тази власт зависи от одобрението на Неговия Отец. Когато Петър започнал да се бие за Него, Исус казал: „Мислиш ли, че сега не мога да се помоля на моя Отец и той скоро ще ми даде повече от дванадесет легиона ангели?“ (Матей 26:53).

Всички чудеса, които Исус извършил, докато бил на земята, били извършени от силата на Бог чрез Неговите ангели.

Йоан 10:17

Много християни вярват, че когато Исус е бил на земята, Той е бил всезнаещ, всемогъщ, вездесъщ (имащ способността да бъде на всички места едновременно) и безсмъртен. Тези погрешни схващания пречат на хората да оценят величината

на Христовата жертва и страдание в наша полза. Ако Христос е притежавал тези божествени качества, докато е бил на тази земя, не би могъл да изпита изненада, ужас или каквото и да е притеснение за бъдещето Си. Това би намалило емоционалното Му смущение до просто рецитиране на думи от пиеса, преструвайки се на разстроен.

Някои са били объркани от изявлението на Исус: „Затова Ме обича Отец, защото давам живота Си, за да го **взема** (Гр. 2983) отново. Никой не Ми го отнема, но Аз от Себе Си го давам. Имам власт да го положа и имам власт да го **взема** (Гр. 2983) отново. Тази заповед получих (Гр. 2983) от моя Отец“ (Йоан 10:17, 18).²

Гръцката дума λαμβανω - ламбано, която е преведена като „мога да го взема“ (с номер 2983 в речника на Стронг), може да означава вземане, но също така „да получа (това, което е дадено), да спечеля, да си върна, да се сдобия“ (*Гръцки лексикон на Тайер*). Моля, обърнете внимание, че тази дума се използва и в стих 18, но се превежда като „получих“. Христос дал живота Си, за да може да го получи отново. Гръцката дума εξουσιαν - екзоусия, която е преведена като „сила“, може да означава сила, но също така и „авторитет, позволение“ (*пак там*). Христос е имал разрешение да даде живота Си, за да може да го получи отново от Своя Отец.

Преводът на крал Джеймс не е напълно точен в този случай. Обърнете внимание на някои други преводи на това изявление: „Имам власт да го предам и имам власт да го приема отново. Това е заповедта, която получих от моя Отец“ (*Twentieth Century NT*). „Имам власт да го предам и власт имам отново да го приема: Тази заповед получих от моя Отец“ (*1902 Rotherham Bible*). „Упълномощен съм да го оставя и имам право да го получа отново. Това е заповедта, която получих от моя Отец“ (*1912 Weymouth NT Translation*). „Власт имам да го оставя и пак имам власт да го приема; това е заповедта, която получих от моя Баща“ (*1865 Diaglot NT*).

Тези преводи са правилни по начина, по който предават

2 Подчертаното число на Стронг в този стих представлява гръцка дума в оригиналния текст.

думите „власт“ и „получавам“. Исус не заявява, че може да възкреси Себе Си от мъртвите. Пророчеството в Псалм 88:8 било вярно за Него като гласи: „Затворен съм и не мога да изляза.“

Йоан 10:30

Исус казва: „Аз и моят Отец сме едно.“ Това кара мнозина да се объркат и да мислят, че Исус е Отец или някак си е свързан с Него по начин, който прави Отец и Сина съставно същество. Не е необходимо да се стига до това погрешно заключение. Полезно е да прочетете контекста. Исус казва: „Аз и моят Отец сме едно. Тогава юдеите отново взеха камъни, за да го убият. Исус им отговори: Много добри дела ви показах от Моя Отец; за кое от тези дела ме убивате с камъни? Юдеите му отговориха и казаха: За добро дело не те убиваме с камъни; но за богохулство; и защото ти, бидейки човек, правиш себе си Бог. Исус им отговори: Не е ли писано във вашия закон: Аз рекох: Богове сте? Ако нарича богове, онези до които е дошло Божието слово и писанието не може да бъде нарушено; защо казвате за Онзи, Когото Отец освети и изпрати на света: Ти богохулстваш; понеже казах: Божий Син съм?“ (Йоан 10:30-36).

Отговорът на Исус на това обвинение в богохулство бил двоен. Първо, Той им говорил за тяхната употреба на думата „Бог“. Той обяснил, че думата „бог“ може да има широко значение, и дори да включва хора.³ В общи линии Той казал:

3 В Библията думата „бог“ има няколко различни значения. В много ограничен смисъл хората се наричат богове. Както гръцката дума *теос*, така и еврейската дума *елохим*, които най-често се превеждат като „бог“, се използват и по отношение на хора. (Виж Изход 7:1; Псалм 82:6; Йоан 10:34.) Когато думата „бог“ се използва в този смисъл, тогава има стотици и хиляди богове. В по-малко ограничен смисъл ангелите се наричат богове. Давид пише за човека: „Защото си го направил малко по-нископоставен от ангелите [*елохим*]“ (Псалми 8:5). Думата „ангели“ в този стих идва от еврейската дума *елохим*. Начинът, по който *елохим* се използва тук, обозначава вид същество, което е по-висше от човека, но все още се използва в ограничен смисъл и при това определение все още има много богове. По отношение на Христос думата „бог“ се използва в много по-малко ограничен смисъл, за да обозначи природата Му като намираща се на същото ниво като тази на

„Не бъдете толкова обидчиви за думата „Бог“, дори и хората са наричани „богове“.“

И така Исус ги обезоръжил във връзка с използването на думата „Бог“. После отрекъл обвинението, че е твърдял, че е Бог. Защото твърдението Му всъщност било, че е „Божият Син“. Евреите очевидно разбрали думите Му, защото когато накрая Той бил обвинен в богохулство и осъден на смърт, обвинението било, че Той твърдял, че е Божият Син.

Когато бил изправен пред Каяфа, Библията казва: „Исус мълчеше. А първосвещеникът в отговор му каза: Заклевам те в живия Бог да ни кажеш дали си Христос, Божият Син“ (Матей 26:63). Разказът на Лука гласи: „Тогава всички рекоха: Тогава Божият Син ли си? И той им каза: Вие казвате, че съм. И те казаха: Какво свидетелство ни трябва още? Защото ние самите чухме това от собствените Му уста“ (Лука 22:70, 71). След това Исус бил доведен пред Пилат и когато Пилат казал, че не може да намери никаква вина в Него, „юдеите му отговориха: Ние имаме закон и според нашия закон той трябва да умре, защото направи себе си Божи Син“ (Йоан 19:7).

Присмиващата се тълпа при разпъването на Христос казвала: „Той се довери на Бог; нека го избави сега, ако иска, защото каза: Божият Син съм“ (Матей 27:43). Естествено, най-силните обвинения срещу Христос биха дошли от онези, които Го осъждат на смърт. Ако можели законно да Го обвинят, че твърди, че е „Бог“, щели да го направят. Но всички казали, че Неговото твърдение е, че Той е Божият Син. Това е точно това, което Исус казал, че е (Матей 26:63, 64; Лука 22:70, 71). Исус никога не е твърдял, че е Бог. Единственият път, когато бил обвинен в подобно твърдение, Той категорично го отрекъл.

Неговия Отец – нещо, което не може да се каже за никое друго същество във вселената. Библията казва, че Христос бил „в Божи образ“ (Филипийци 2:6). Но дори когато думата „бог“ се използва за Христос, тя се използва в ограничен смисъл, защото Христос има Бог, който е „главата на Христос“, „над всичко“ и „по-велик от“ Него (1 Коринтяни 11:3; Ефесяни 4:6; и Йоан 14:28). Когато думата „бог“ се използва в нейния абсолютен и неограничен смисъл, има само една личност, за която може да се отнася – Бог Отец. Исус казва, че Неговият Отец е „единственият истински Бог“ (Йоан 17:3). Павел казва, че „няма друг Бог освен един... Бог, Отец“ (1 Коринтяни 8:4, 6).]

Йоан 14:9

„Исус му каза: Толкова време съм с вас и не си ли Ме познал, Филипе? Който е видял Мене, видял е Отца; и как тогава казваш: покажи ни Отца?“

Някои хора са видели намек за триединството в този стих. Те изглежда го четат по следния начин: „Който ме е видял, видял е Отца; защото Аз съм Отец.“ И все пак това е невъзможно тълкуване на този стих. Исус казва: „И самият Отец, който Ме е пратил, свидетелства за Мене. Нито сте чули гласа Му някога, нито сте видели облика Му“ (Йоан 5:37). Исус бил казал, че слушателите му никога не са виждали буквално Отец, така че когато казал на учениците Си, че са „видели Отца“, Той не говорел за това в буквален смисъл. По-скоро те били видели характера на Отец изявен в живота Му. Исус изяснил значението на своето изказване още в следващия стих: „Не вярваш ли, че Аз съм в Отца и Отец в мен? Думите, които ви говоря, не ги говоря от Себе Си; но Отец, Който живее в Мене, Той върши делата“ (Йоан 14:10). Тук Исус обяснява, че когато хората виждат делата на Исус и чуват думите Му, те виждали Отец, защото Отец бил този, който вършел делата в Исус.

Това е подобно на написаното от Павел: „Аз съм разпнат с Христос, въпреки това живея; но не аз, а Христос живее в мен; и живота, който сега живея в плътта, живея го чрез вярата в Божия Син, Който ме възлюби и предаде Себе Си за мен“ (Галатяни 2:20). Тук Павел твърди, че животът, който хората виждат в него, не е неговият живот, а животът на Божия Син. Той казва: „Ако има нещо добро в мен, не го правя аз, а Исус, който живее в мен.“ Павел също пише: „за да се яви и животът на Исус в нашата смъртна плът“ (2 Коринтяни 4:11).

Ако Христовият живот е напълно проявен в моя живот, би било подходящо да кажа: „Ако си ме видял, ти си видял Христос, защото Христос живее в мен“. Това по същество е същото, което Исус казал за Своя Отец. Той изявил живота на Отец по-пълно от всеки друг и тъй като знаел, че Неговият Баща върши делата и Му дава думите, които изговаря, Той отдава заслуженото на

този, на когото се дължи. Той по никакъв начин не се опитвал да убеди учениците Си, че е част от Бог „три в едно“.

Йоан 14:15, 16

Исус казва: „Ако Ме обичате, пазете Моите заповеди. И Аз ще помоля Отца и Той ще ви даде друг Утешител, за да пребъдва с вас до века” (Йоан 14:15, 16).

Целта на даряването на Утешителя е Той да пребъдва с учениците завинаги. Това била отлична новина за учениците, защото те се натъжили, когато чули за скорошното заминаване на Христос. Исус продължил Своята беседа, заявявайки, че ще изпрати „Духа на истината; когото светът не може да приеме, защото не Го вижда, нито Го познава; но вие Го познавате; защото той обитава с вас и във вас ще бъде” (Йоан 14:17).

Исус казва, че светът не може да приеме Духа на истината, защото не Го вижда и не Го познава. Светът не вижда, че този дар е достъпен за тях, нито познава Личността, която е Утешителят.

Веднага след това обяснение Исус казва нещо поразително на Своите ученици: „но вие го познавате“. Как биха могли учениците да познават обещания „Утешител, който е Светият Дух“ (ст. 26), ако Исус все още не се е молил за дара и той очевидно все още не е бил даден? Йоан казва: „Светият Дух още не беше даден; защото Исус още не беше прославен” (Йоан 7:39).

Исус обяснил: „...вие го познавате; защото Той живее с вас и ще бъде във вас” (Йоан 14:17). Кой живееше с учениците? Исус Христос! Исус обяснил, че скоро тази личност, която живее с тях, ще бъде в тях. Със сигурност би било по-добре Утешителят да живее в учениците, вместо да живее извън тях. Точно това казва Исус малко по-късно в същата реч: „Истината ви казвам; за вас е по-добре Аз да си отида; защото, ако не си отида, Утешителят няма да дойде при вас; но ако отида, ще ви Го изпратя” (Йоан 16:7).

Исус казва, че Неговите ученици ще бъдат по-добре, ако ги остави, отиде при Своя Отец и изпрати Утешителя да обитава в тях. Той също така посочил, че идването на Утешителя зависи от Неговото заминаване и прослава. Докато Христос живеел на земята като човек, не било възможно този обещан Утешител да дойде да живее в учениците.

Исус не завършил разговора Си в стих 17. В следващия стих Той казал: „Няма да ви оставя безутешни: ще дойда при вас“ (Йоан 14:18). Това хвърля голяма светлина върху темата. Това обяснява защо Утешителят не можел да дойде, докато Христос не си отиде и не бъде прославен, защото Христос казва, че Самият Той ще се върне при учениците Си, за да ги утеши.

Нека продължим да четем речта на Христос, за да видим как Той подсилил тази гледна точка. Той казва: „Още малко и светът вече няма да ме вижда; но вие ме виждате: защото аз живея, и вие ще живеете. В онзи ден ще познаете, че Аз съм в Моя Отец, и вие в Мене, и Аз във вас“ (Йоан 14:19, 20). Няколко минути по-рано Исус казал на учениците Си, че Утешителят „ще бъде във вас“. Сега, Исус казвал, че когато Утешителят дойде, „ще познаете, че **съм във вас**“. Исус уверил учениците Си, че няма да изпрати някой друг да ги утеши, но че самият Той ще дойде, за да бъде техен Утешител. Не е ли това красиво! Учениците били станали близки приятели на Христос; толкова близки, че Йоан се чувствал удобно облегнат на гърдите Му. За тях било утеха, когато Христос бил близо. Сега Исус им казвал някои прекрасни новини. Той им казвал, че след като отиде при Своя Отец, ще се върне при тях като Утешителя и те ще разберат, че Той е Този, Който обитава в тях – ще разпознаят, че същата личност, която сега обитава с тях, е в тях, чрез Своя Дух.

След това Исус казва нещо, което кара един от Неговите ученици да Го попита как може да стане това. Исус казва: „Който има Моите заповеди и ги пази, той Ме люби; и който Ме люби, ще бъде възлюбен от Моя Отец и Аз ще го възлюбя и ще му явя Себе Си. Юда, не Искариотски, му казва: Господи, как ще се явиш на нас, а не на света? Исус в отговор му каза: Ако Ме люби някой, ще пази думите Ми; и Моят Отец ще го възлюби, и Ние

ще дойдем при него и ще направим обиталище у него” (Йоан 14:21-23).

Много хора вярват, че в Йоан 14-та глава Исус се опитва да научи учениците Си, че Бог е триединство, че Светият Дух е третият член на Божието семейство. И все пак, когато Исус бил помолен да обясни себе си, Той не казва нищо подобно на „Бог е триединство от личности“. По-скоро Исус дава да се разбере пределно ясно, че след като напусне света, Той ще се върне, за да направи Своето жилище в сърцата на учениците Си. Не само щял да се върне, но и Неговият Отец щял да дойде с Него, така че и двамата да живеят в сърцата на Неговите деца; не физически, а чрез Божия Дух. По този начин учениците могат да имат интимно общение както с Отец, така и с Неговия Син. Йоан подчертава това, когато пише: „Това, което видяхме и чухме, възвестяваме ви, за да имате и вие общение с нас; и наистина нашето общение е с Отца и с Неговия Син Исус Христос“ (1 Йоаново 1:3).

В началото на Христовата беседа на Тайната вечеря Той казва: „Да не се смущава сърцето ви; вярвайте в Бога, вярвайте и в Мене. В дома на Отца Ми има много жилища: ако не беше така, щях да ви кажа. Отивам да ви приготвя място” (Йоан 14:1, 2). Ако идването на Утешителя е повече от Отец и Сина, Той щял да ни каже. Ако Бог бил съставен от три личности, Той щял да ни каже. Ако единственият истински Бог бил повече от само Отец, Исус щял да ни каже. Вместо това в края на този разговор Той казва, че Неговият Отец е „единственият истински Бог” (Йоан 17:3).

Ако Исус е искал да повярваме, че Бог е троица, Той е свършил много лоша работа в обяснението Си. Имал е много възможности да обясни, че Бог е Триединство, но никога не го е направил. И не само, че не успял да ни каже, че Бог е триединство, но Той отново и отново казвал неща, които не са в хармония с доктрината за троицата. Ако е искал да повярваме, че Бог е триединство, защо е казал толкова много неща, които биха послужили само за объркване, а не за изясняване. Но „Бог не е авторът на объркването“ (1 Коринтяни 14:33). Исус иска да

вярваме, че „има един Бог; и няма никой друг освен него,” „Бог Отец”, който е „единственият истински Бог” (Марко 12:32; Йоан 6:27; 17:3).

Йоан изразил прекрасната истина за Бог, Отец и Неговия Син, Исус Христос, живеещи в нас в няколко други стиха. Той пише: „Всеки, който върви напред и не пребъдва в Христовото учение, няма Бог. Който пребъдва в Христовото учение, той има и Отца, и Сина” (2 Йоаново 1:9). В 1 Йоаново 2:22, 23 той пише: „Кой е лъжец освен този, който отрича, че Исус е Христос? Той е антихрист, защото отрича Отца и Сина. Всеки, който се отрича от Сина, няма Отец: (но) който признава Сина, има и Отца.” Наистина е благословение да имаш лично общение както с Отец, така и с Неговия Син и аз съм много благодарен, че Бог е направил това достъпно за нас.

Йоан 16:13-15

„Но когато дойде Той, Духът на истината, ще ви упъти на цялата истина; защото няма да говори от Себе Си; но каквото чуе, това ще говори; и ще ви извести нещата, които идат. Той ще Ме прослави, защото ще вземе от Моето и ще ви го извести. Всичко, което Отец има, е Мое; затова казах, че Той ще вземе от Моето и ще ви го покаже.”

Тези текстове са може би най-силните в Библията, които могат да внушат, че Светият Дух е отделна личност от Отец и Сина, защото е персонифициран, когато се казва, че ще „говори” това, което „чуе”. И все пак, тези текстове не изискват заключение, което да противоречи на останалата част от свидетелството на Писанието за Светия Дух. В непосредствения контекст на това изказване има няколко други на Исус, които противоречат на идеята, че Светият Дух е отделна личност от Отец и Сина. Исус започнал Своята беседа по този въпрос в Йоан 14-та глава на последната вечеря. Когато бил помолен да обясни какво е искал да каже относно Утешителя, Исус отговорил: „Ако Ме обича някой, ще пази думите Ми; и Моят Отец ще го възлюби,

и ще дойдем при него и ще направим обиталище у него“ (Йоан 14:23). Исус обяснил, че Утешителят е вътрешното присъствие както на Отец, така и на Сина.

По-късно в тази реч Исус казва: „Който мрази Мене, мрази и Моя Отец. Ако не бях извършил между тях делата, които никои друг не е извършил, те не биха имали грях; но сега видяха и намразиха и Мене, и Моя Отец“ (Йоан 15:23, 24). В тази реч Исус многократно говори както за Себе Си, така и за Своя Отец. После говори за Светия Дух по следния начин: „Но когато дойде Утешителят, когото Аз ще ви изпратя от Отца, Духът на истината, който изхожда от Отца, Той ще свидетелства за Мене“ (Йоан 15:26). Тук се казва, че Утешителят произлиза от Отца. Думата „изхожда“ е в сегашно време както на английски (български), така и на оригиналния гръцки, което показва действие, което е в ход. Светият Дух произлиза от Отца в непрекъснат, продължаващ процес. Това показва, че Отец е източникът на Светия Дух. Това е Неговият личен Дух, който Той дал на Своя Син, който също го споделя с нас.

Родът на оригиналните гръцки думи в Йоан 15:26 е интересен. „Но когато дойде **Утешителят [мъжки род]**, **Когото [мъжки род]** ще ви изпратя от Отца, а именно Духът [среден род] на истината, **който [среден род]** изхожда от Отца, **Той [мъжки род]** ще свидетелства за мен“ (Йоан 15:26). Фразата „Духът на истината, който изхожда от Отца“ е мисъл в скоби, включена в този стих като обяснение на самоличността на Утешителя. Това обяснение включва местоимение от среден род, отнасящо се до Светия Дух („който“ в ср. род вместо „който“ в мъжки род). Това може да изглежда незначително, тъй като Йоан просто следвал правилата на гръцката граматика, които диктуват, че местоимението трябва да е в съгласие с неговия предшественик („Дух“ в случая) по число и род. И все пак има моменти, когато авторите на Библията нарушават правилата на гръцката граматика, когато говорят за действителни лица.

Йоан пише: „И погледнах, и ето, едно **Агне** [αρνιον - среден род] стоеше на планината Сион, и с **него** [αυτου - мъжки род] сто четиридесет и четири хиляди, носещи името на **неговия** [αυτου

- мъжки род] Отец написано на челата им” (Откровение 14:1). Тук Йоан нарушил правилата на гръцката граматика и посочил Агнето, използвайки местоимения от мъжки род, въпреки че думата „Агне“ е среден род на гръцки.

Йоан не бил единственият библейски писател, който нарушавал правилата на гръцката граматика, за да демонстрира буквалната личност на този, който е представен с местоимение. Марко пише: „И той хвана **девойката** [πα ἰδιου - среден род] за ръката и ѝ каза [αυτη - женски род], Талита куми; което се тълкува: Момиче, казвам ти, стани” (Марко 5:41). За повече примери като тези, прочетете Матей 2:13, 14, 20, 21; Лука 1:59, 80; 2:21.

Би бил библейски прецедент Йоан да е нарушил правилата на гръцката граматика, когато се позовава на Светия Дух, за да му придаде персоналност, като използва местоимения в мъжки род по отношение на него. Но той никога не е правил това! (Има места, където може да изглежда, че местоименията в мъжки род се отнасят за думата от среден род - Дух, но във всеки от случаите това всъщност се отнасят за думата от мъжки род „Утешител“.) На всички места, където Йоан всъщност използва местоимения за Духа, той използва местоимения от среден род, дори когато местоименията от мъжки род са използвани за думата от мъжки род - Утешител в непосредствен контекст. Същото важи и за всички други писатели на Новия завет. Изглежда, че никой от тези мъже не разбира Светия Дух като действително отделна личност от Отец и Сина.

Няколко стиха по-късно Исус казва: „И това ще ви направят, защото не са познали нито Отца, нито Мене” (Йоан 16:3). Отново Исус затвърдил истината, че онези, които се бунтуват срещу Бог, се бунтуват и срещу Отец, и срещу Сина. Исус говорел така, сякаш не познавал трета божествена личност.

Няколко стиха по-късно Исус казва: „Но сега отивам при този, който ме е пратил;... отивам при моя Отец” (Йоан 16:5, 10). Исус знаел, че скоро ще си тръгне и ще се събере отново със Своя Отец, който Го е изпратил. Той не очаквал да се събере отново с трета божествена личност, наречена Светия Дух. Думите на

Христос, които изговорил докато бил тук, показват, че Той не вярвал, че Бог е триединство от личности.

В непосредствения контекст преди Йоан 16:13 Исус обяснява, че Утешителят е вътрешното присъствие както на Отца, така и на Сина (Йоан 14:23). По-късно той казва: „...моят Баща е по-велик от мен“ (Йоан 14:28), истина, несъвместима с доктрината за триединството. В тази реч Исус многократно говори както за Себе Си, така и за Своя Отец (Йоан 15:23, 24; 16:3, 5). След това Той говори за Светия Дух по следния начин: „...Утешителят... изхожда от Отца“ (Йоан 15:26). Исус говори за Светия Дух като лично притежание на Бог, Отец (Неговия собствен Дух), който Той дал на Своя Син, който също го споделя с нас. Тъй като Духът е духовното присъствие както на Отец, така и на Сина, отделно от тяхното физическо присъствие, естествено е той да бъде персонифициран. Това може да се направи, за да се покаже, че Духът е нещо повече от безлична сила. Исус говорил за Себе Си с местоименията „той“, „му“ и т.н. (Йоан 5:19, 20). Разумно е, че в Йоан 16:13 Исус набляга на персоналността на Светия Дух за разлика от това да го представи като една безлична сила, но Той не се опитва да убеди слушателите Си, че Светият Дух е буквално трета божествена личност. Такова разбиране не би било в хармония с големия брой нетринитарни изявления на Исус в непосредствения контекст на Йоан 16:13. Опасно е да се стигне до заключение, което не отговаря на контекста. Контекстът е царят!

Няколко стиха по-късно Исус казва: „Защото самият Отец ви обича, понеже вие възлюбихте Мене и повярвахте, че съм излязъл от Бога. Излязох от Отца и дойдох на света; пак оставям света и отивам при Отца. Учениците Му казаха: Ето, сега говориш ясно и не говориш никаква притча. Сега сме сигурни, че ти знаеш всичко и нямаш нужда някой да те пита; по това вярваме, че си дошъл от Бога“ (Йоан 16:27-30).

Тук Исус информира учениците Си, че е изпратен от Своя Отец и скоро ще се върне при Него. Той не споменава връщане при трета личност. Може да се твърди, че Светият Дух е духовно същество, което е на всяко място едновременно и

следователно, където и да отиде Исус, Той ще бъде със Светия Дух. Но следващият стих дисквалифицира този аргумент. Исус казва: „Ето, идва часът, да, вече дойде, да се разпръснете всеки при себе си и да Ме оставите сам; но Аз не съм сам, защото Отец е с Мене“ (Йоан 16:32). Тук Исус твърди, че дори когато хората Го оставят сам, ще има някой с Него и този Някой е Неговият Баща. Исус знаел, че Неговият Баща е физически на небето (Матей 7:21; 10:32), но Исус казал, че Неговият Отец е с Него и дори живее вътре в Него (Йоан 14:10). Исус твърди, че Духът, който живее в Него и обитава с Него, не е някаква трета божествена личност, а Неговият Баща.

Веднага след като казал тези думи, Исус „повдигна очите си към небето и казал: Отче... това е вечен живот, да позная Тебе, единствения истинен Бог, и Исус Христос, Когото си изпратил“ (Йоан 17:3). Този стих е напълно несъвместим с идеята, че Бог е съставен от триединство от личности. Исус казва, че вечният живот зависи от познаването само на две личности - Отец и Неговият Син. Ако Светият Дух е трета божествена личност, не е необходимо да го познаваме, а Исус говорел така, сякаш дори Той не го познава.

В Своята заключителна молитва след тази беседа Исус казва: „И сега вече не съм в света, но те са в света, а Аз идвам при теб. Свети Отче, пази в собственото си име тези, които си ми дал, за да бъдат едно, както сме ние... За да бъдат всички едно; както Ти, Отче, си в Мене, и Аз в Тебе, така и те да бъдат в Нас едно, за да повярва светът, че Ти си Ме пратил. И славата, която Ти Ми даде, Аз я дадох на тях; за да бъдат едно, както ние сме едно: аз в тях и ти в мен, за да бъдат направени съвършени в едно; и за да познае светът, че Ти си Ме пратил и си ги възлюбил, както си възлюбил Мене“ (Йоан 17:11, 21-23).

Тук Исус говори за единството, което можем да имаме с Него и Неговия Отец, и Той пропуска всякакво споменаване на Светия Дух като трета личност, участваща в това единство.

Непосредственият контекст на думите на Христос в Йоан 16:13 показва отново и отново, че Исус не вярва, че Светият Дух е трета отделна личност. Този факт изисква да разберем

Йоан 16:13 по начин, който е в хармония с истината, че Отец и Синът са единствените божествени личности, участващи в нашето спасение. През цялото Си служение Исус учи, че Бог е Негов Баща и Светият Дух е Духът на Отца, а не отделна личност. Като пример, когато Исус бил обвинен, че изгонва бесове чрез княза на бесовете, Той казва: „...ако аз изгонвам бесове чрез Божия Дух, тогава Божието царство е дошло при вас“ (Матей 12:28). Лука записва това изказване по следния начин: „...ако аз с Божия пръст изгонвам бесове, несъмнено Божието царство е дошло върху вас“ (Лука 11:20).

Тук откриваме, че Исус използва термина „Божият Дух“ взаимозаменяемо с „Божия пръст“. Исус разбира Божия Дух като продължение на Отца, което „излиза от Отца“ (Йоан 15:26).

Ако единственото свидетелство, което имахме от Библията, беше изказването на Исус в Йоан 16:13, би могло да се стигне до заключението, че Светият Дух е трета отделна личност от Отец и Сина. Но ние имаме ползата от непосредствения контекст на тези думи и сме принудени да ги тълкуваме по начин, който е в хармония с останалата част от Писанието, което ясно показва, че Светият Дух е личното духовно присъствие на Отец и Сина.

Деяния 5:3, 4

„А Петър каза: Анания, защо Сатана изпълни сърцето ти, за да излъжеш Светия Дух и да задържиш от стойността на нивата? Докато стоеше непродадена, не беше ли твоя? И след като се продаде, не бяха ли парите в твоята власт? Защо намисли това нещо в сърцето си? Ти излъга не хора, а Бога.“

Много тринитаристи използват тези стихове като убедително доказателство, че Светият Дух е трета отделна личност или същество, наречено Бог Светият Дух, но тези стихове не казват това. Според Библията Светият Дух е Божият Дух. „И не оскърбявайте Светия Божий Дух, чрез който сте запечатани за деня на изкуплението“ (Ефесяни 4:30). Светият Дух се нарича „Духът на вашия Отец“. Моля, сравнете следните стихове като

доказателство за този факт: „Защото не вие говорите, а Духът на вашия Отец говори във вас“ (Матей 10:20). Марко пише, „защото не вие говорите, а Светият Дух“ (Марко 13:11). „Светият Дух“ е „Духът на вашия Отец“.

Исус също говори така: „Но когато дойде Утешителят, когото аз ще ви изпратя от Отца, сиреч Духът на истината, който изхожда от Отца, Той ще свидетелства за Мене“ (Йоан 15:26). Светият Дух е Духът на Бог, Отец, който изхожда от Него, а чрез Неговия Син Исус Христос идва към нас. Павел пише: „Не чрез делата на праведността, които сме извършили, но според Своята милост Той ни спаси чрез окъпването на новородението и обновяването на Светия Дух; Който той изля изобилно върху нас чрез Исус Христос, нашия Спасител“ (Тит 3:5, 6). Когато получим Духа на Отца, идващ при нас чрез Неговия Син, ние получаваме и Духа на Неговия Син. „И понеже сте синове, Бог изпрати в сърцата ви Духа на Своя Син, който вика: Авва, Отче“ (Галатяни 4:6). Исус казва: „Ако Ме обича някой, ще пази думите Ми; и Отец Ми ще го възлюби, и Ние ще дойдем при него и ще направим обиталище при него“ (Йоан 14:23).

В деня на Петдесетница Петър учи същата истина, когато проповядва: „Този Исус Бог възкреси, на което ние всички сме свидетели. И тъй, като беше въздигнат от Божията десница и прие от Отца обещанието за Светия Дух, Той изля това, което вие сега виждате и чувате“ (Деяния 2:32, 33). Исус казва: „... вашият небесен Отец [ще] даде Светия Дух на онези, които искат от Него“ (Лука 11:13).

Когато осъзнаем, че Светият Дух е Духът на Отец, който идва при нас чрез Неговия Син, Деянията 5:3, 4 има свършен смисъл. Моля, прочетете го отново и вижте сами.

Думата свят е прилагателно, което ни дава описание на Божия Дух. Бог има Дух и Неговият Дух е свят. Да излъжеш Божия Дух означава да излъжеш Бог. Това е така, защото Неговият Дух е самият Той, а не друга личност. Ако трябваше да излъжа духа ви, вие нямаше да предположите, че съм излъгал някой друг, освен вас. Нека бъдем също толкова разумни с Писанията, когато се отнасят за Божия Дух.

Деяния 13:2

„Докато служеха на Господа и постеха, Светият Дух каза: Отделете Ми Варнава и Савел за делото, за което съм ги призовал.“

Някои твърдят, че тъй като Светият Дух може да говори на хората, това доказва, че той е трети отделен индивид. И все пак, тъй като Светият Дух е Духът на Отца, тогава със сигурност Той може да говори на Своя народ чрез собствения Си Дух. Библейските текстове, които демонстрират персоналността на Светия Дух, не доказват, че Светият Дух е отделен индивид, а по-скоро показват, че той е нещо повече от сила; това е действителният личен Дух на Бога.

Виждал съм много тринитарни презентации, в които се изразходват много време и енергия, за да се докаже персоналността на Светия Дух, като се показват случаи, когато той е наскърбен, където може да говори, забранява и т.н. Водещите триумфално провъзгласяват, че поради това Светият Дух трябва да бъде отделна личност от Отца и Сина. Но как ще обясним тогава Данаил 7:15, където се казва: „Аз, Даниил, бях наскърбен в духа си в тялото си и виденията на главата ми ме смутиха.“ Духът на Даниил бил наскърбен. Означава ли това, че някой отделен и различен от Даниил е бил наскърбен? Със сигурност не! Когато духът на Даниил бил наскърбен, Даниил бил наскърбен. Няма причина да заключим, че когато Божият Дух е наскърбен, говори, забранява, лъган е и т.н., значи тогава Неговият Дух трябва да е някой друг, а не самият Той.

Бог има уникалната способност да проектира Своя Дух да бъде на всички места по едно и също време. Давид пише за това така: „Къде да отида от Твоя дух? Или къде да избягам от присъствието Ти? Ако се изкача на небето, ти си там; ако оправя леглото си в гроба, ето ти си там. Ако взема крилете на утрото и живея в най-отдалечените части на морето; дори там ръката Ти ще ме води и десницата Ти ще ме държи“ (Псалми 139:7-10). По този начин Той може да живее едновременно в мен и в даден човек в Китай. Поради тази уникална способност на Бога

понякога за Божия Дух се говори по начин, който може да бъде изтълкуван погрешно сякаш той е отделна от него личност. Само защото Божият Дух е вездесъщ, не означава, че той е отделен индивид.

Павел казва: „Добре каза Светият Дух чрез пророк Исая на бащите ни“ (Деяния 28:25). Петър пише: „Защото пророчеството не дойде в старо време по човешка воля, но свети Божии човеци го изговориха, движени от Светия Дух“ (2 Петрово 1:21). Апостолите разбират, че Писанията са вдъхновени от Светия Дух, който говори на и чрез пророците. И все пак те не схващали Духа като отделен индивид. Обърнете внимание на написаното от Петър: „Като търсеха какво или какъв вид време означаваше Христовият Дух, Който беше в тях, когато предизвестяваше страданията на Христос и славата, която щеше да последва“ (1 Петрово 1:11). Тук откриваме, че Петър използва термините „Светият Дух“ и „Духът на Христос“ като взаимозаменяеми.

Павел пише по подобен начин: „Но вие не сте в плът, а в Дух, ако Божият Дух живее във вас. Но ако някой няма Христовия Дух, той не е Негов. И ако Христос е във вас, тялото е мъртво поради греха; но Духът е жив поради правдата. Но ако Духът на Онзи, Който възкреси Исус от мъртвите, живее във вас, Този, Който възкреси Христос от мъртвите, ще съживи и вашите смъртни тела чрез Духа Си, който живее във вас“ (Римляни 8:9-11). Павел разменил термините „Духът на Бог“, „Духът на Христос“, „Христос“, „Неговият Дух“ и „Духа Си“. Павел разбира, че когато Христос е във вас, Духът на Неговия Отец е във вас, точно както Исус казва на Своя Отец: „Аз в тях и ти в Мене, за да бъдат свършени в едно“ (Йоан 17:23).

Светият Дух е Духът на Отца в Христос, който живее в нас. Ето защо термините могат да се разменят. Способността на Духа да говори, напътства и ръководи Неговата църква не показва, че Духът е отделна личност, а по-скоро демонстрира начина, по който самият Бог ръководи делата на Своята църква чрез Своя Свят Дух.

Римляни 9:5

„Чиито са и отците и от които по плът се роди Христос, който е над всичко, Бог, благословен до века. Амин.“ (Римляни 9:5)

Някои са използвали този стих в опит да докажат, че Исус е „Всевишният“. Но не това се казва в текста. Там се казва, че Христос е благословен от Бог над всичко. Бог Го благословил повече, отколкото е благословил всеки друг. Вярно е, че разположението на запетаите в този текст подкрепя идеята, че Христос е Всевишният Бог. Но в оригиналните гръцки ръкописи не е имало запетаи и това тълкуване би поставило този текст в опозиция на много други библейски стихове. Библията казва, че има „един Бог и Отец на всички, който е над всички, чрез всички и във всички вас“ (Ефесяни 4:6). Отец е наречен „Всевишният“ (Лука 1:32) и „Всевишният Бог“ (Марко 5:7). Исус казва: „Моят Баща е по-велик от всички“ (Йоан 10:29) и „Моят Баща е по-голям от мен“ (Йоан 14:28). Бог, Отец, е над всичко, включително и над Божия Син. Всяко тълкуване на Римляни 9:5 трябва да е в хармония с тези други текстове.

Исус е над всички, с изключение на Своя Отец. Павел пише: „Тогава идва краят, когато той (Исус) ще предаде царството на Бог, Отец; когато той ще свали всяко управление и всяка власт и сила. Защото той трябва да царува, докато положи всички врагове под краката Си. Последният враг, който ще бъде унищожен, е смъртта. Защото Той е покорил всичко под нозете Му. Но когато той казва, че всички неща са му подчинени, става ясно, че това е с изключение на, Този който е подчинил всичко под него. И когато всичко Му бъде покорено, тогава и самият Син ще се покори на Този, Който Му е покорил всичко, за да бъде Бог всичко във всичко“ (1 Коринтяни 15:24-28).

Бог, Отец, е поставил всичко под нозете на Своя Син. И все пак Отец не поставил Себе Си под Своя Син. Подобно нещо се случило, когато фараонът подчинил цялото си царство на Йосиф и му казал: „Ти ще бъдеш над моя дом и според твоето слово ще се управлява целият ми народ: само с трона ще бъда по-велик от теб“ (Битие 41:40). Отец е над всички в абсолютния

смисъл, защото е дори над Сина Си. Исус е следващият по власт след Своя Отец и е над всичко останало.

Павел пише, „че Бог на нашия Господ Исус Христос, Отец на славата, ... постави [Исус] от дясната Си страна в небесните места, далеч над всяко началство, и сила, и мощ, и господство, и всяко име с което се именуват не само в този свят, но и в бъдещия: и покори всичко под нозете Му и Го постави да бъде над всичко глава на църквата” (Ефесяни 1:17-22). Наистина, Бог благословил Своя Син над всички останали. Исус Христос е „над всички благословен от Бога до века“ (Римляни 9:5, английска версия без запетаите, добавени от хората).

Няма причина да четете Римляни 9:5 и да стигнете до заключение, което противоречи на останалата част от Писанието.

2 Коринтяни 13:14

„Благодатта на Господ Исус Христос, и Божията любов, и общението на Светия Дух да бъдат с всички вас. Амин.”

Този текст понякога се нарича „апостолска благословия“ и се използва в опит да се докаже, че Бог е съставен от три личности. Нека обаче разгледаме фактите. Кой е Бог в този стих? Повечето биха се съгласили, че единствената личност, спомената като Бог в този стих, е Бог, Отец. Павел очевидно не е написал това, за да насърчава идеята, че Бог е съставен от три личности, а вместо това, че Бог е само една личност. Това е в съответствие с предишното писмо на Павел до коринтяните, в което той пише: „За нас има само един Бог, Отец, от Когото е всичко, и ние в Него; и един Господ Исус Христос, чрез Когото е всичко, и ние чрез Него” (1 Коринтяни 8:6). Според Павел „единият Бог“ на Библията е само Бог, Отец. „Единственият Господ“ е Исус Христос. Ако „единият Бог“ е Отец, а „единият Господ“ е Исус Христос в този стих, кой е Светият Дух? Исус казва, че това е Духът на Отца (Матей 10:20; Лука 11:13; Йоан 15:26).

Някои казват, че терминът „общението на Светия Дух“

доказва, че Светият Дух трябва да бъде отделен индивид от Отец и Сина. Изтъкнат е аргументът, че не може да имате общение с някого, освен ако не е личност. Не можете да имате общение с маса или със стол и т.н. Това е вярно, но текстът не казва „общение със Светия Дух“, а по-скоро „общението на Светия Дух“.

Павел също пише: „За да мога да позная Него и силата на Неговото възкресение, и участието [κοινωνία – *койнония* – „общението“] в Неговите страдания, като стана съобразен с Неговата смърт“ (Филипяни 3:10). Тук Павел използва същата гръцка дума, която използва във 2 Коринтяни 13:14. Той казва, че иска да познава общението в Христовите страдания. Да имаме общение означава да участваме в нещо. Ние трябва да участваме в Божия Дух и в страданията на Христос.

Има разлика между общението „на“ и общението „с“ нещо или някого. Можете да имате общение „на“ Неговите страдания, въпреки че Неговите страдания не са личност, но не можете да имате общение „с“ Неговите страдания.

Йоан ни обяснява с кого трябва да имаме общение. Той казва: „Това, което видяхме и чухме, го възвестяваме на вас, за да имате и вие общение с нас: и наистина нашето **общение** [κοινωνία - *койнония* - „общение“] е с Отца и с неговия Син Исус Христос“ (1 Йоаново 1:3). Със сигурност, ако Йоан е бил запознат с трети бог, той щял да иска да имаме общение и с него, но не се споменава друга личност. Йоан по-нататък заявява: „Всеки, който върви напред и не пребъдва в Христовото учение, няма Бог. Който пребъдва в Христовото учение, той има и Отца, и Сина“ (2 Йоан 9). „И двамата“ означава само двама.

И така, ние трябва да имаме благодатта на Господ Исус, любовта на Бог и да бъдем участници в Светия Дух на Бога. В този стих има само един Бог, Отец, и има само две споменати личности, Отец и Сина. В 1 Коринтяни 13:14 няма триединство. Ако искаме да намерим доказателства за триединството в Библията, трябва да търсим другаде.

По ирония на съдбата този текст се счита за „апостолска

благословия“, сякаш това е често използваният завършек на писмо от апостолите. Но се използва само веднъж. Има една фраза, която е много по-често използвана от апостолите и тя гласи така: „Благодат и мир на вас от Бог Отец и от нашия Господ Исус Христос“ (Галатяни 1:3). Фраза, много подобна на тази, се използва в началото на 15 от 21 апостолските писма. Във всеки от тези поздрави се споменават само две личности, Отец и Неговият Син, Исус Христос.

Фактът, че триединството трябва да се поддържа чрез хващане за такива крехки сламки като 1 Коринтяни 13:14, не го препоръчва много силно. Ако Бог е искал да вярваме, че Той е троица от три лица, Той е можел лесно да го обясни в Библията, но Той никога не го е направил. Вместо това хората са формулирали теории и вероизповедания, за да дефинират Бог, използвайки език, който е чужд на Библията. Би било много по-добре за нас да оставим Божието слово да говори само за себе си и да оставим определението за „Бог“ така, както Бог го е оставил в Своето слово.

„Но за нас има само един Бог, Отец, от Когото е всичко, и ние в Него; и един Господ Исус Христос, чрез Когото е всичко, и ние чрез Него“ (1 Коринтяни 8:6).

Ефесяни 4:30

„И не оскърбявайте Светия Божия Дух, чрез който сте запечатани за деня на изкуплението.“

Някои твърдят, че тъй като Светият Дух на Бога може да бъде наскърбен, той трябва да е отделна личност. Това не е необходимо, нито логично заключение. Даниил пише: „Аз, Даниил, бях наскърбен в духа си и в тялото си и виденията на главата ми ме смутиха“ (Даниил 7:15). Духът на Даниил бил наскърбен, но се съмнявам, че някой би искал да предположи, че духът на Даниил е бил отделна и различна личност от Даниил.

Ефесяни 4:30 всъщност показва, че Светият Дух принадлежи на Личност. Текстът казва: „...светият Божия Дух.“ Светият Дух

е Духът на Бог, той е собственият Дух на Бог. Преводачите са избрали да предадат πνεῦμα το ἅγιον в този стих като „святия дух“ с малка буква „свят“, въпреки че точно тази гръцка фраза е използвана на 18 други места в Новия завет и винаги е била превеждана като „Светият Дух“. Този стих показва, че терминът „Светият Дух“ не е име на личност, а описание на Божия Дух. Английската дума „призрак“ (Ghost) е лош превод на гръцката дума πνεῦμα. „Дух“ е много по-добър превод, който избягва небиблейската идея за безплътен призрак на мъртъв човек. Библията казва: „Мъртвите не знаят нищо“ (Еклизиаст 9:6). Думата „свят“ е прилагателно, което описва Божия Дух.

Точно както смутеният дух на Даниил не бил отделна личност, светият Божи Дух не е отделна личност от Бога.

Филипяни 2:6

„Който, бидейки в Божия образ, не смяташе, че е грабеж да бъде равен на Бога. ”

Този текст демонстрира божествеността на Христос, като заявява, че Той е бил в образа на Бога. Това доказва, че Исус е равен на Своя Баща по природа. Останалата част от текста се използва от някои в опит да се докаже, че Исус е абсолютно равен на Своя Баща във всяко отношение. Но следващите стихове показват, че Той не е точно равен във всяко отношение. Два стиха по-късно четем: „И като се намери в образа на човек, той смири Себе Си и стана послушен до смърт, и то смърт на кръст“ (Филипяни 2:8). Тук научаваме, че Исус умрял, но ако Той е бил абсолютно равен на Своя Отец във всяко отношение, това не би могло да се случи, защото Отец не може да умре (1 Тимотей 6:16). Това показва неравенството на Сина спрямо Отца.

Следващият стих казва: „Затова и Бог Го възвиси и Му даде име, което е над всяко име“ (Филипяни 2:9). Тук Отец издига високо Своя Син и Му дава превъзходно име, нещо, което не би могло да се случи, ако Те са били равни във всяко отношение.

(За по-подробно обяснение на това, моля, прочетете отговора на Йоан 5:17, 18).

И така, как да разбираме изказването, че Исус „не смяташе, че е грабеж да бъде равен на Бога“? Английската стандартна версия гласи: „... не счита равенството с Бога за нещо, което трябва да се държи“. Исус не се стреми да стане равен на Своя Отец. Той не желае по-висока позиция, а вместо това се смирил, за да стане човек и да умре за греховете на всички ни. Сатана има обратното желание. Той казва: „Ще се изкача над висините на облаците; ще бъда като Всевишния“ (Исаия 14:14).

Филипяни 2:6 показва смирението на Христос и Неговото задоволство да приеме позицията, дадена Му от Неговия Отец. Исус Христос е равен по природа на Своя Отец, но не е абсолютно равен по власт. Исус казва: „Моят Отец е по-голям от мен“ (Йоан 14:28).

Колосяни 2:9

„Защото в Него обитава телесно цялата пълнота на Божеството.“

Това се приема от някои като доказателство, че Исус е Всевишният Бог, напълно равен на Неговия Баща. Но няколко стиха по-рано четем, „Защото Отец благоволи в Него да обитава цялата пълнота“ (Колосяни 1:19). Тук откриваме, че пълнотата на Божеството обитава в Христос по избор на Отец, показвайки, че Отец е по-велик по власт от Своя Син.

Думата „Божество“ е използвана тук и в други два стиха в Библията, както следва: „Защото невидимите Му неща от създанието на света се виждат ясно, като се разбират от сътворените неща, а именно Неговата вечна сила и божественост; така че те нямат извинение“ (Римляни 1:20). „Защото в Него живеем, и се движим, и съществуваме; както са казали някои от вашите собствени поети, защото ние сме негово потомство. И така, понеже сме Божие потомство, не бива да мислим, че Божеството е подобно на злато, или сребро, или

камък, изваяни чрез изкуство и човешка измислица” (Деяния 17:28, 29).

Някои са били обучени да вярват, че думата „Божество“ е някакво фамилно име, което включва група от трима души, но когато четем Библията, за да видим как се използва терминът, откриваме, че „неговият“ и „той“ са свързани с думата Божество. Ние също четем: „Но искам да знаете, че глава на всеки човек е Христос; и глава на жената е мъжът; а глава на Христос е Бог” (1 Коринтяни 11:3).

Бог, Отец, е главата и следователно Той е Божеството (бел. прев. на английски думата Божество в Библията е Godhead – тя се състои от думите „Бог“ и „глава“). Няма случай в Библията, в който и Отец, и Синът да се споменават заедно като „той“, „му“ или „негов“. За Божеството се говори като за една личност и в Библията няма индикация, че Божеството е повече от една личност.

И все пак, ако това е така, защо Библията казва, че в Христос обитава цялата пълнота на Божеството? Вече видяхме, че тази пълнота обитава в Христос в резултат на Божието решение. Библията казва: „А именно, че Бог беше в Христос, примирявайки света със Себе Си, без да им вменява прегрешенията им; и ни е поверил словото на помирението” (2 Коринтяни 5:19). Исус казва: „Отец, който обитава в мен, той върши делата“. (Йоан 14:10). Пълнотата на Божеството, или пълнотата на Отец, обитава в Христос.

Това не трябва да е изненада, тъй като Библията казва, че можете да „познаете Христовата любов, която превъзхожда познанието, за да бъдете изпълнени с цялата Божия пълнота“ (Ефесяни 3:19). Ако можем да бъдем изпълнени с цялата пълнота на Бог, тогава не трябва да се изненадваме да прочетем, че Исус е изпълнен с цялата пълнота на Божеството (Отец). Йоан Кръстител казва за Него: „Защото Този, когото Бог е изпратил, говори Божиите думи; защото Бог не Му дава Духа с мярка“ (Йоан 3:34). На Божия Син е даден Духът на Отца без мярка и, следователно, пълнотата на Божеството обитава в Него.

Колосяни 2:9 по никакъв начин не доказва, че Исус е Всевишният Бог, нито че думата „Божество“ е титла, която Го включва.

Евреи 7:1-3

„Защото този Мелхиседек, салимски цар, свещеник на Всевишния Бог, който среща Авраам, когато се връщаше от поражението на царете, и го благослови; на когото Авраам отдели също и десятък от всичко; който, според значението на името си, е първо цар на правда, а после и цар на Салим, тоест цар на мир; без баща, без майка, без родословие, нямащ нито начало на дни, нито край на живот, а оприличен на Божия Син, остава завинаги свещеник.“ (Евреи 7:1-3)

Някои са използвали този стих в опит да докажат, че Исус е без „произход“ или „начало на дни“, но изглежда, че те пренебрегват някои много важни елементи от този текст.

Каквото и да казва този стих за Христос, той се отнася и за Мелхиседек. Мелхиседек бил обикновен човек, който бил свещеник и цар. Ако този стих доказва, че Христос не е имал начало, тогава той също доказва същото и за Мелхиседек.

Дали Павел се опитвал да преподава някаква странна нова доктрина относно Мелхиседек? Ако прочетете контекста, ще откриете, че Павел демонстрира превъзходството на свещеничеството на Христос пред левитското свещеничество. Това била цялата му цел, когато говорил за генеалогията на Мелхиседек. От левитските свещеници се изисквало да докажат, че тяхната генеалогия произлиза от Левий, но Мелхиседек бил свободен от това изискване. Няма библейски данни, които да показват родословието на Мелхиседек. Това е мисълта, която Павел изтъква, когато заявява, че Мелхиседек е без баща, майка или произход.

Няколко стиха по-късно Павел пише за Мелхиседек: „той обаче, който не е произлязъл от техния род, взе десятък от Авраам и благослови този, на когото бяха дадени обещанията. А

безспорно по-долният се благославя от по-горния.“ (Евреи 7:6-7) Тук Павел говори за произхода на Мелхисидек. Мелхисидек има буквален произход, но не е записан в Писанието и със сигурност не идва от Левий. Според Павел произходът на Левий е по-нисък от този на Мелхисидек, което показва, че Христовото свещеничество е по-висше от това на Левий.

Това е тежестта в написаното от Павел в Евреи 7-ма глава. Той по никакъв начин не посочва, че Мелхисидек, или Христос, е бил без буквален баща, майка, произход или начало на дните. Павел по-скоро заявява, че нито Мелхисидек, нито Христос могат да проследят родословието си до Левий.

Ако приемем написаното от Павел тук буквално и заключим, че нито Христос, нито Мелхисидек са имали баща, тогава ние поставяме Павел тук в противоречие със самия него, с Исус Христос и с останалата част от свидетелството на Писанието за Христовия Баща. Ако в Евреи 7-ма глава Павел се е опитвал да учи, че Исус няма Баща, тогава цялата му първа глава се обезсмисля. Павел използва цялата 1-ва глава на Евреи, за да докаже реалността на Христос като Божи Син и Бог като Негов Баща.

За съжаление, когато привържениците на триединството използват глава 7-ма на Евреите, за да се опитат да докажат, че Исус е „без начало на дните“, те се съсредоточават само върху тази фраза, когато тя също толкова изчерпателно доказва, че Исус е „без баща“. Факт е, че това не доказва нито едното, нито другото. Исус буквално има Баща и Той буквално имал начало, когато бил „роден“ „преди хълмовете“ (Притчи 8:24, 25). Това, което Той нямал, е левитско потекло.

1 Йоан 5:7

„Защото три са, които свидетелстват на небето, Отец, Словото и Светият Дух: и тези три са едно.“

Това е един от любимите стихове, използвани в подкрепа на теорията, че Бог е съставен от три отделни личности. Този стих

казва, че „има три, които свидетелстват на небето“. Трябва да се зададе въпросът „три какво?“ Тринитаристите и тритеистите приемат, че „има три [личности, същества или дори трима бога]“, но това не се казва в стиха. Просто казва, че „има три“.

Когато четем следващия стих, откриваме много подобно твърдение. Там се казва: „И три са, които свидетелстват на земята, Духът, водата и кръвта; и тези три са съгласни“ (1 Йоаново 5:8). Отново четем за три, но вместо да „свидетелстват на небето“, те „свидетелстват на земята“.

Стих 8-ми казва: „Има три, които свидетелстват на земята.“ Отново трябва да попитаме „три какво?“ Три личности ли са? Три същества ли са? Трима богове ли са? От контекста установяваме, че не може да бъде нито едно от тези. За тези три се казва, че са „ Духът, водата и кръвта“. Шести стих обяснява какво представляват те, където се казва: „Това е този, който дойде чрез вода и кръв, а именно Исус Христос; не само с вода, но с вода и кръв. И Духът е, Който свидетелства, защото Духът е истина“ (1 Йоаново 5:6).

От този стих откриваме, че две от трите, водата и кръвта, не могат да бъдат личности, но те свидетелстват на земята. Йоан повдига този въпрос в контекста на доказването, че Исус е Божият Син. Предишният стих казва: „Кой е този, който побеждава света, ако не този, който вярва, че Исус е Божият Син?“ (1 Йоаново 5:5). Няколко стиха по-късно Йоан пише: „Който вярва в Божия Син, има свидетелството в себе си; който не вярва в Бога, Го е направил лъжец; защото не вярва на свидетелството, което Бог даде за Своя Син“ (1 Йоаново 5:10).

Йоан ни информира, че Духът, водата и кръвта свидетелстват, за да докажат неговата гледна точка, че Исус е Божият Син. Когато Йоан Кръстител видял Божия Дух да слиза под формата на гълъб при кръщението на Христос, това свидетелствало за него, че Исус е Божият Син. Той разказва това по следния начин: „Видях Духа да слиза от небето като гълъб и да стои върху Него. И аз не Го познавах; но Онзи, Който ме изпрати да кръщавам с вода, Той ми каза: върху Когото видиш Духа да слиза и да остава върху Него, Той е, Който кръщава със Светия Дух. И

видях и свидетелствах, че Този е Божият Син” (Йоан 1:32-34). Ето един начин, по който Духът свидетелства, че Исус е Божият Син. Той също е даден, за да ни води към цялата истина, като свидетелства на нашия дух. (Йоан 16:13; Римляни 8:16).

Водата носела същото свидетелство, тъй като при водното кръщение на Христос Той за първи път бил публично обявен за Божия Син. Когато кръвта на Христос била пролята на Голгота тя също свидетелствала, че Той е Божият Син. Библията казва за смъртта на Христос: „Когато стотникът и онези, които бяха с него, които пазеха Исус, видяха земетресението и нещата, които станаха, много се уплашиха и казаха: Наистина този беше Божият Син“ (Матей 27:54).

Тук откриваме, че Духът, водата и кръвта свидетелстват на земята за факта, че Исус наистина е Божият Син, но те правят това, въпреки че не са три личности. Ако трите, които свидетелстват на земята, не са отделни индивидуални личности, тогава няма гаранция, че трите, които свидетелстват на небето, са отделни личности. Освен това осми стих ни помага да разберем как трите в небето са едно. Стих осми казва: „и тези трите са съгласни“, или с други думи, свидетелството, което носят, е в съгласие. Така че не трите, водата, кръвта и Духът, са едно, но трите свидетелства са едно. Това е вярно и за предишния стих: свидетелството на Отец, Словото и Духът е едно и също свидетелство. Всички те свидетелстват, че Исус е Божият Син и свидетелството им е в съгласие.

Как Отец свидетелства в небето? Ако някое небесно същество пожелае да има пряк достъп до Отец, който седи на престола, Отец лично би свидетелствал, че Исус е Божият Син. Божият Син свидетелства по същия начин, Той лично седи на престола в небето. И Светият Дух свидетелства в небето по същия начин, по който свидетелства на земята, той свидетелства с нашия дух. На небето същият този Дух може да свидетелства на небесно същество, дори ако не стои физически пред Божия престол. И тези три свидетелства са в съвършено съответствие.

Тринитаристите изглежда прочитат 1 Йоан 5:7, вмъквайки три думи в текста по следния начин: „Защото има три Личности,

които свидетелстват на небето, Отец, Словото и Светият Дух: и тези три Личности са един Бог.” Но не това се казва в текста. Първо Йоаново 5:7⁴ не доказва, че има три личности в един Бог. Единственият начин да открием триединството в този стих е като добавим три думи към Библията. Ако искаме да намерим доказателства от Библията, че Бог е съставен от три личности, трябва да потърсим другаде.

1 Йоан 5:20

„Изнаем, че Божият Син дойде и ни даде разум, за да познаем Този, Който е истинен, и ние сме в Него, Който е истинен, а именно в Неговия Син Исус Христос. Това е истинският Бог и вечен живот.“

Този стих понякога се цитира като съдържащ убедително доказателство за триединство и за върховната Божественост на Христос. Твърди се, че той е наречен „истинският Бог и вечен живот“.

Терминът „истински Бог“ се използва три пъти в Новия завет. Това би ни помогнало да проучим другите две употреби, за да разберем по-добре какво се опитва да каже Йоан.

Павел пише: „Защото те сами ни показват как сме влезли при вас и как се обърнахте към Бога от идолите, за да служите на живия и истински Бог; и да чакаме от небето Неговия Син, когото той възкреси от мъртвите, сиреч Исус, който ни избави от бъдещия гняв” (1 Солунци 1:9, 10). В този стих е очевидно, че терминът „истински Бог“ се прилага само за Отец. Нека

4 1 Йоаново 5:7 е в много малко преводи на Библията поради съмнителното му естество. „В момента се смята, че този пасаж, наречен *Кома Йоханеум*, е странична бележка, която се е промъкнала в текста на старолатинския език и Вулгата в ранна дата, но е намерила своето място в гръцкия текст едва през 15-ти и 16-ти век.“ (Католически коментар върху Светото писание, Томас Нелсън и синовете, 1951 г., страница 1186). Кларк казва: „От сто и тринадесет ръкописа текстът липсва в сто и дванадесет. Не се среща в нито един ръкопис преди X-ти век. И първото място, където текстът се среща на гръцки, е в гръцкия превод на актовете на Латеранския събор, проведен през 1215 г. сл. н. е.“ (Коментар на Кларк към 1 Йоан 5 и забележки в края на глава).

прочетем и другия стих по тази точка.

„Тези думи изговори Исус, като вдигна очи към небето и каза: Отче, часът дойде; прослави Твоя Син, за да може и Твоят Син да Те прослави:... А това е вечен живот, да познаят Тебе, единствения истинен Бог, и Исуса Христа, Когото си изпратил“ (Йоан 17:1, 3).

Този текст хвърля най-голяма светлина върху темата, защото поставя ограничение на термина „истински Бог“. Според Исус има само един „истински Бог“, Този, когото Той нарича „Отец“. Това означава, че Христос не може да бъде наричан „истинският Бог“ и ако това беше така, то би противоречило на собствените думи на Христос, записани от Йоан. Тъй като Йоан е авторът на другия въпросен текст, е много малко вероятно той директно да противоречи на написаното от него по-рано.

Освен това гръцката дума αληθινον, която е преведена като истина, „противопоставя реалностите на техните прилики“ (Гръцкият лексикон на Тайер). Същата гръцка дума е използвана в Евреи 8:2, хвърляйки светлина върху тази тема. Авторът на Евреи противопоставя земното светилище, което Мойсей трябвало да построи, със светилището на небето, използвайки същата гръцка дума. За Христос той пише: „Служител на светилището и на истинската скиния, която Господ постави, а не човек“ (Евреи 8:2). Скинията на земята не била фалшива скиния, нито била оригиналът. Тя била подобие на оригинала в небето, за който се говори в книгата Откровение и на други места. Оригиналната скиния е разграничена от нейното подобие с помощта на думата „истински“.

Имайки предвид това разбиране, ние осъзнаваме, че Христос не е оригиналният или „истинският“ Бог – Той е „образът на Бога“, „образът на невидимия Бог“ и „яркият образ на Неговата личност“ (2 Коринтяни 4:4; Колосяни 1:15; Евреи 1:3). Едно изображение никога не е оригинал, а винаги подобие или дублиране на оригинала. Христос е Божият Син и следователно е точният образ на Своя Отец. Би било неправилно да се каже, че Отец е образ на Неговия Син, защото Отец е оригиналът. По същия начин би било неправилно да се говори за Христос

като за истински или оригинален Бог, тъй като Той е образът на истинския Бог.

Когато се върнем към 1 Йоан 5:20, откриваме, че Бог, Отец, е темата на стиха. Йоан казва, че Исус дойде, за да ни даде „разум, за да познаем Този, Който е истинен“, след което казва: „Това е истинският Бог и вечен живот“. Тази концепция е същата като представената в Йоан 17:3. Исус казва: „...това е вечен живот - да познаят... единствения истинен Бог и Исус Христос...“ (Йоан 17:3).

Гръцката граматика на 1 Йоаново 5:20 може да направи така че терминът „истински Бог“ да се отнася както за Отец, така и за Сина и, въз основа на свидетелството на Писанието, той трябва да се отнася само за Отец. Обърнете внимание какво има да каже Робъртсън за този стих: „Грамматически *ouros* може да се отнася за Исус Христос или за „Истинския“. Малко тавтологично е да го отнасяме към Бог, но това вероятно е правилно, Бог в Христос, във всеки случай“ (*New Testament Word Pictures* на 1 Йоан 5:20).

Един теолог пише: „Човек трябва да е силно обвързан с дадена теория, за да прочете този стих и да не види разликата, съдържаща се в него между истинския Бог и Божия Син. „Ние сме в този, който е истинен.“ Как? „В Неговия Син Исус Христос.“ Разликата между Христос и истинския Бог е най-ясно показана в думите на самия Спасител в Йоан 17:3: „За да познаят Тебе, единствения истинен Бог, и Исус Христос, Когото си изпратил“ (Джоузеф Харви Уагонър, *Умилостивението*, стр. 168).

Исус никога не е наричан „истинският Бог“. Има стихове в Библията, които споменават Христос като „Бог“, но това не е един от тях. (Вижте Йоан 1:1; Евреи 1:8 и т.н.)

Откровение 1:4, 5

„Йоан към седемте църкви, които са в Азия: Благодат на вас и мир от Онзи, Който е, Който беше и Който идва; и от седемте Духа, които са пред престола му; и от Исус Христос,... ”

Някои смятат, че това е поздрав от триединството, разсъждавайки, че този на трона е Отец, Светият Дух е пред Неговия трон, а Исус Христос допълва троицата. Но Светият Дух не е специално споменат тук. По-скоро четем за „седемте духа, които са пред престола му“. Това е странно твърдение, ако се гледа от тринитарна гледна точка. Ако се отнася за Светия Дух, защо е наричан „седем Духа“ и защо се казва, че е пред Божия престол, вместо да е на престола?

Тези въпроси обхвъртали тринитарните коментатори на Библията, които изглежда са разделени на две основни категории: тези, които вярват, че това се отнася за Светия Дух, и тези, които вярват, че това се отнася за Божиите ангели.

Някои смятат, че Исаия 11:2 предоставя доказателство, че за Божия Дух се говори по многостранен начин, и това обяснява как Неговият Дух може да бъде наречен „седемте духа“.

Има и библейски данни в подкрепа на идеята, че терминът „седем духа“ се отнася до Божиите ангели. Йоан пише: „И видях, и ето, всред престола и четирите живи същества и всред старейшините, че стоеше Агне като заклано, което имаше седем рога и седем очи, които са седемте Божии духа, **изпратени** по цялата земя“ (Откровение 5:6). Седемте очи са седемте Божии духа, които са изпратени по цялата земя.

Авторът на Евреи заявява: „Но на кой от ангелите е казал някога: Седни от дясната ми страна, докато положи враговете ти за твое подножие? Не са ли всички те служебни духове, **изпратени** да служат на онези, които ще бъдат наследници на спасението?“ (Евреи 1:13, 14). Божиите ангели са служебни духове, изпратени да служат. Числото седем представлява пълнота и може да се отнася до пълното множество от небесни ангели.

Седемте Духа са пред Божия трон. Йоан също видял, че „всички ангели стояха около престола“ (Откровение 7:11). Йоан „чу гласа на много ангели около престола... и броят им беше десет хиляди по десет хиляди и хиляди по хиляди“ (Откровение 5:11). Много ангели са около Божия трон. Седемте Духа, които

са пред Божия трон, са тълкувани от някои като множество ангели; служебни духове, изпратени по цялата земя.

Седемте Духа се наричат още „седемте очи“ на Господ. Захария пише относно очите на Господ: „Защото кой е презрял деня на малките неща? Защото ще се зарадват тези седемте, като видят отвеса в ръката на Зоровавел [позовавайки се на Захария 3:9] - те са очите на Господа, които обикалят цялата земя“ (Захария 4:10). В непосредствения контекст на това изявление на Захария е дадено видение за две маслинови дървета, които изпразват златно масло от себе си в седемте светилника, които „са седемте църкви“ (Откровение 1:20). Един ангел казва на Захария, че двете маслинови дървета са „двамата помазани, които стоят пред Господаря на цялата земя“ (Захария 4:14). Това са двата помазани ангела, представени от двата ангела на Ковчегата на завета, които покриват умиловитилицето (Изход 25:18-22). Седемте очи, които тичат насам-натам по цялата земя, могат да се отнасят за множеството небесни ангели.

Виждаме същия език, използван във втората книга на Летописите: „Защото очите на Господа тичат насам-натам по цялата земя, за да се покаже силен в полза на онези, чиито сърца са свършени към Него“ (2 Летописи 16:9). Ангел пазител пази всеки един от нас. Бог казва: „Защото ще заповяда на ангелите Си за теб да те пазят във всичките ти пътища“ (Псалми 91:11).

Имайте предвид, че с тази гледна точка ангелите не са буквално единствените очи на Бог. Той не разчита на тях да наблюдават всички неща, които се случват на земята. Той вече знае всичко, но е дал на Своите ангели работа, която включва да наблюдават какво се случва на тази земя и да помагат на нуждаещите се.

Някои тринитаристи се противопоставят на гледището, че „седемте духа“ са ангели, тъй като се казва, че благодатта и мирът идват от тях. Те също смятат, че би било необичайно Йоан да споменава Отца, Сина и ангелите, без да споменава Светия Дух. Голяма част от тази загриженост е тяхната предубедена идея, че Бог е триединство. Йоан не бил възпрепятстван от тази

идея, така че на него не му е пречело да включи ангелите. Павел направил същото, когато писал: „Заклевам те пред Бога и пред Господа Исуса Христа, и пред избраните ангели да спазваш тези неща, без да предпочиташ едно пред друго, като не правиш нищо от пристрастие“ (1 Тимотей 5:21). Павел нямал проблем с включването на ангелите без предполагаемата трета личност от триединството. Павел не можел да си представи някакво пренебрегване на третата личност, тъй като триединството все още не било измислено.

Доктрината за триединството е формулирана почти четири века по-късно от католическата църква (*Наръчник за днешния католик*, страница 16). За подробна история на тази доктрина, както и за обяснение защо познаването на истината за Бог е важно, моля вижте поредицата *Теос* достъпна на maranathamedia.bg.

Независимо от възгледа за „седемте духа, които са пред“ Божия трон, Откровение 1:4 със сигурност не доказва, че Бог е триединство.

Заклучение

Разгледахме всички стихове, които най-често се използват, за да докажат, че Бог е триединство от личности, и открихме, че никой от тях всъщност не доказва тази доктрина. Има още стихове, които са цитирани в подкрепа на доктрината за триединството, но никой не е толкова завладяващ, колкото тези, които вече сме изучавали. Ако Бог иска да вярваме, че Той е триединство, от Него зависи да ни каже това. Но Той по-скоро ни казва, че „има един Бог; и няма никой друг освен него,“ „Бог Отец“, който е „единственият истински Бог“ (Марко 12:32; Йоан 6:27;17:3). Избирам да вярвам на Бог, а не на хората. Моля се и ти да направиш същото. „Нека Бог е истинен, а всеки човек лъжец“ (Римляни 3:4).

ОТГОВОРИ НА ВЪЗРАЖЕНИЯ

Това е придружаваща книга към книгата „Разбиране на Божията персоналност“. В нея разгледахме какво казва Библията за Бог, Неговия Син и Неговия Свети Дух, както и за смъртта на Христос. Видяхме, че доктрината за триединството (идеята, че Бог е съставен от три личности/лица) не е съвместима с библейските доказателства.

И все пак има библейски стихове, които често се използват в подкрепа на идеята за троицата. В нашите проучвания разгледахме някои от тези стихове, но има още няколко. В тази книга бихме искали да разгледаме всички текстове, които най-често се използват в подкрепа на троицата, и да видим дали те наистина казват това, което тринитаристите биха искали да вярваме.